

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Bakalářská práce

2020

Denisa Nečasánková

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Ústav pedagogiky a sociálních studií

Bakalářská práce

Denisa Nečasánková

Trávení volného času žáků prvního stupně základní školy
v obci Městečko Trnávka

Olomouc 2020

Vedoucí práce: Mgr. Pavla Vyhnálková, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně za pomoci uvedené literatury a pramenů.

V Olomouci dne 7. července 2020

.....

Denisa Nečasánková

Poděkování

Chtěla bych touto cestou poděkovat Mgr. Pavle Vyhnákové Ph.D. za její odborné vedení, ochotu, trpělivost a užitečné rady, které mi poskytla při psaní bakalářské práce. Zároveň bych chtěla poděkovat mému příteli a rodině, kteří mi byli v době studia obrovskou oporou.

Obsah

Úvod	7
1 Dítě mladšího školního věku	9
1.1 Dítě a „školní zralost“	9
1.2 Tělesný a psychický vývoj dítěte	10
1.3 Dítě a hra	11
2 Volný čas	12
2.1 Vymezení volného času a jeho funkce	12
2.2 Volný čas dětí.....	13
3 Sociální prostředí	15
3.1 Lokální prostředí	16
3.2 Rodinné prostředí	17
3.3 Dítě a skupina vrstevníků.....	19
4 Volný čas a výchova	20
4.1 Výchova mimo vyučování, její obsah a funkce	20
4.2 Zájmové činnosti.....	22
4.3 Pedagog volného času.....	23
5 Instituce pro trávení volného času	24
5.1 Školská zařízení zájmového vzdělávání	24
5.2 Činnost neziskových organizací	25
6 Městečko Trnávka	27
6.1 Základní škola Městečko Trnávka	27
6.1.1 Školní družina Městečko Trnávka.....	28
6.2 Činnost spolků a příspěvkových organizací	29
6.2.1 Zapsaný spolek Trnka	29
6.2.2 TJ Sokol Městečko Trnávka	30
6.2.3 Knihovna Městečko Trnávka	30
6.2.4 Sbor dobrovolných hasičů Městečko Trnávka.....	31
7 Výzkumná část	33
7.1 Cíle výzkumu	33
7.2 Výzkumná metoda a zpracování dat	34
7.3 Popis výzkumného vzorku.....	34
7.4 Analýza dat	34

7.5	Shrnutí výsledků a diskuze	60
	Závěr	64
	Použitá literatura a prameny	65
	Seznam grafů	68
	Seznam tabulek	69
	Seznam příloh	70

Úvod

Trávení volného času dětí na základní škole je v mých očích tématem, které je vzhledem k soudobé nabídce zájmových činností a možností, jak lze volný čas zúročit kvalitně tématem důležitým. Já, jako budoucí vychovatelka a matka mám zájem o to, aby děti trávily svůj volný čas způsobem, který bude mít pozitivní vliv na jejich rozvoj osobnosti, a s tím i pak jejich možné budoucí pracovní a společenské uplatnění.

Jak jsem už zmínila, dnešní doba nabízí širokou škálu aktivit, děti mají oproti minulým poměrům dostatek volného času a je na nás, pedagogických pracovnících, rodičích, abychom nenásilně mladou generaci vedli pozitivním směrem a tím předcházeli rozvoji sociálně patologických jevů u mladé generace. Dnešní doba je poznamenána moderními technologiemi jako je internet a různé aktivity, které se konají ve virtuální realitě, a mnoho dětí se s touto realitou sžívá více než je možná zdrávo. Jak se říká: „Všeho moc škodí.“

Sociální vliv prostředí je jeden z faktorů, který ovlivňuje pohled na volný čas u dětí. Příkladem pro to, jak svůj volný čas využít jsou pro děti především jejich rodiče. Dalším významným faktorem, který má vliv na trávení volného času, je lokální prostředí. Nabídka volnočasových aktivit je bohatší ve městě než na venkově. Na venkově je problematika volného času v rukou školy a místních organizací, které se v obci nacházejí.

Rozhodla jsem se proto zhodnotit možnosti trávení volného času dětí prvního stupně na základní škole v rámci obce Městečko Trnávka. Jelikož se jedná o malou obec, která má však základní školu, která disponuje školní družinou a třídami od první do deváté třídy, přišlo mi zajímavé zjistit situaci, co se možností trávení volného času dětí prvního stupně základní školy týče.

Bakalářská práce se skládá celkem ze sedmi kapitol, které lze rozdělit na dvě části – část teoretickou a praktickou, přičemž prvních pět kapitol se týká části teoretické a zbylé dvě kapitoly části praktické.

V teoretické části jsem se věnovala nejprve charakteristice dětí mladšího školního věku, jejich fyzickým a duševním vývojem a specifickými rysy tohoto vývojového období. Ve druhé kapitole jsem nastínila definici volného času včetně jeho funkcí a popsala jsem specifika volného času dětí. Třetí kapitolu jsem věnovala popisu a vlivu prostředí, přičemž jsem kladla důraz na přirozená prostředí jako je lokální prostředí, rodina a vrstevnická skupina. Ve čtvrté kapitole jsem popsala vztah mezi volným časem a výchovou, popsala jsem výchovu mimo

vyučování, rozebrala jsem zájmové činnosti a následovně jsem definovala roli pedagoga volného času. V páté kapitole jsem vymezila a popsala školská zařízení volného času a nestátní neziskové organizace. Pátou kapitolou končí teoretická část bakalářské práce. V šesté kapitole jsem se zaměřila na obec Městečko Trnávka, popsala jsem místní školu, školní družinu, kluby a spolky, které jsou v obci aktivní a zaštiťují volný čas. Sedmá kapitola je zaměřená na samotný výzkum, na popis a vyhodnocení získaných dat.

Hlavním cílem bakalářské práce je popsat, jakým činnostem se žáci prvního stupně základní školy v Městečku Trnávka věnují ve svém volném čase, a zjistit, jak samy dotázané děti tyto volnočasové aktivity hodnotí. Dílčím cílem práce v teoretické části je vymezit pojmy a fenomény s tématem související, zejména volný čas, dítě mladšího školního věku, lokální prostředí a volnočasové instituce.

Cíle bakalářské práce bylo dosaženo prostřednictvím studia odborné literatury a pramenů a zejména pak realizací kvantitativního výzkumu za pomoci dotazníkového šetření. Získaná data jsem zpracovala a pro přehlednost jsem je vyjádřila za pomoci grafů a tabulek.

Myslím si, že výzkum může obci Městečko Trnávka a místním organizacím pomoci při rozšiřování nabídky volnočasových aktivit a jejich správné volbě tak, aby děti trávily co nejméně času pasivně, a aby se projevil u dětí zájem a docházelo k jejich úspěšné seberealizaci.

1 Dítě mladšího školního věku

Jedná se o vývojové období, které začíná školní zralostí a končí prepubesencí. Dítě v tomto období (6-7 let – 11-12 let) vnímá svět realisticky, chce ho poznat a pochopit jeho smysl. Na začátku období se jedná o „naivní“ realismus, kdy je dítě poslušné a je podřízené tomu, co mu sdělí učitel a rodiče. Později, před nástupem puberty se projevuje „kritický“ realismus. Dítě už postupně přestává být závislé na autoritě a utváří si svůj vlastní názor. (Langmeier, 2006, s. 117-118)

Období bývá označováno jako období latentní, nicméně souhlasím s Thorovou (2015, s. 402), která říká, že „*střední dětství je důležitou vývojovou fází, ve které musí dítě zvládnout řadu vývojových úkolů – formuje se sebepojetí, genderová identita a postoje ke vzdělávání*“.

Freud ve své psychoanalytické periodizaci lidského vývoje označuje období mladšího školního věku přímo jako období „latence“, kdy na dítě přestává působit pud sexuální a dítě se zaměřuje na sebe, na osvojování společenských rolí, které získává s nástupem do školy. V tomto období se podle Freuda formuje super ego dítěte. Dítě přebírá zodpovědnost za své chování, musí se adaptovat na školu a plnit povinnosti, které se školou souvisí. (Langmeier, 2006, s. 117)

Eriksonova psychosociální periodizace lidského vývoje se skládá z osmi stádií. Mladší školní věk spadá do stádia „snaživosti proti pocitu méněcennosti“. Vyjadřuje to skutečnost, že dítě je snaživé, opouští postupně od hravé činnosti a chce být užitečné. Je důležité, aby bylo dítě podporováno svým okolím, tedy v první řadě rodiči a s nástupem do školy také učitelem. Dítě potřebuje vnímat úspěch, k tomu je důležitá vhodná motivace a pochvala právě od autorit jako jsou rodiče a učitel. V případě, že je sebevědomí dítěte podryváno, což může vzniknout mimo jiné nevhodným stylem výchovy, se u dítěte vytváří pocity méněcennosti, a to pak může mít negativní dopad na vytváření vlastní identity dítěte. (Drapela, 1998, s. 70)

1.1 Dítě a „školní zralost“

Dítě, které opouští mateřskou školu a nastupuje na základní školu, musí splňovat určité předpoklady, souhrnně označované jako školní zralost. Dítěti se vstupem do školy mění dosavadní denní režim a jsou na něj kladeny větší nároky. Je tedy nutné, aby bylo dítě na tuto změnu připraveno v rovině biologické (tělesná zralost, dosažení tzv. filipínské míry...), psychické (rozvoj CNS, paměť, slovní zásoba...) sociální, motivační a emoční (koncentrace,

úkolová zralost, sebeovládání, podřízení autoritě – učiteli, schopnost navazovat vztahy s vrstevníky, sebeobslužné dovednosti...) a na základě toho si vytvořilo ke škole kladný vztah. (Thorová, 2015, s. 396-401)

Kdybychom měli problematiku školní zralosti shrnout do dvou okruhů, tak je na místě přiklonit se k pojetí Matějčka (2013, s. 62), který tvrdí, že: „*Zkušenosti z poradenské služby nám říkají, že problémy s malými i většími školáky se dají rozdělit do dvou velkých okruhů – jeden se týká školního prospěchu a druhý společenské situace dítěte ve škole.*“

1.2 Tělesný a psychický vývoj dítěte

Dívky jsou v tomto období vyšší než chlapci. Obě pohlaví však v tomto období rostou převážně plynule, a až na konci tohoto období s nástupem prepuberty dochází ke zrychlenému růstu. Celé vývojové období se nese v duchu zlepšování hrubé a jemné motoriky, pohyby jsou přesnější a koordinovanější a zvyšuje se tělesná síla. To se projevuje při sportu, pohybových činnostech, ale také při kresbě. Pro dítě mladšího školního věku je pohyb důležitý, a proto by mu měl být také v dostatečné míře dopřán. Dítě se v tomto období zajímá o různé sporty a je schopné se v tomto směru dokonale rozvíjet. Dochází k vývoji vnímání, ze smyslového vnímání především sluchového a zrakového, kdy dítě začíná vnímat detaily, to se projevuje například v dětské kresbě. Dítě začíná vnímat prostor a čas a není orientováno pouze na to, co je teď a tady. Dítě je zvědavé, postupně vydrží být déle koncentrované a stává se vytrvalejším. Představivost se mění v tom směru, že dítě dokáže rozlišit realitu od fantazie, k fantazii se poté vrací například v četbě. Slovní zásoba se vstupem do školy, kdy se dítě učí číst a psát značně rozšiřuje. Zlepšuje se v gramatice, artikulaci, věty jsou složitější a začíná chápat význam některých slov, kterým v předchozím vývojovém období nerozumělo. Vlivem rozvoje slovní zásoby se krátkodobá i dlouhodobá paměť stává stabilnější, a čím je dítě starší, tím roste i kapacita paměti. Z počátku je paměť mechanická a závislá na názornosti, ale později s dalším vývojem je dítě schopné logického úsudku, kdy vychází z vlastní zkušenosti. Učení se stává s nástupem do školy cílevědomou činností a je důležité, aby dítě objevilo správnou metodu, jak se učit, protože učení se stává faktorem, který má vliv na jeho další školní úspěch. (Langmeier, 2006, s. 120-124)

Vývoj myšlení je ovlivněn především přístupem a osobností učitele. Myšlení se zpočátku opírá o názorné, konkrétní zobrazení. Později se myšlenkový proces odděluje od

bezprostředního, názorného vnímání a u dítěte je postupně rozvíjen logický úsudek. (Petrová, 2010, s. 107-108)

Vnější motivace k výkonu ze strany rodičů a učitele je pro dítě důležitá, má vliv na sebepojetí dítěte. Dítě potřebuje pochválit, pohladit a s úsměvem podpořit, tím se pak formuje identita dítěte. (Vágnerová, 2001, s. 204-205)

1.3 Dítě a hra

V období mladšího školního věku je pro dítě hlavní náplní dne práce. Práce se váže ke školní docházce. Dítě musí dělat domácí úkoly a připravovat se na výuku. Tím se u dítěte vyvíjí smysl pro povinnost. Na straně druhé je to právě hra, co dítě v tomto věku stále potřebuje pro jeho zdárný psychický vývoj. Hry se vzhledem k jejich všestrannému rozvoji stávají obtížnějšími než v předchozím vývojovém období a mají složitější pravidla. Hra se stává prostředkem, který umožňuje dítěti odreagování od školních povinností, a tak by hra neměla být řízená vychovatelem, nýbrž by mělo být umožněno dítěti, aby si samo zvolilo hravou činnost. (Langmeier, 2006, s. 141)

V období mladšího školního věku se objevují také první známky zájmů, ale vzhledem k tomu, že se děti stále ještě hledají, se zájmy začínají specifikovat až koncem tohoto období. Zájmy pak mohou tvořit důležitý prvek, který přispívá k seberealizaci dítěte. V případě neúspěchu ve škole to pak platí o to víc. Zájmová činnost může pak školní neúspěch do určité míry kompenzovat. (Petrová, 2010, s. 113)

2 Volný čas

V následující kapitole jsem se zaměřila na vymezení volného času podle různých autorů, dále na funkce, které volný čas plní směrem k člověku. A protože se práce zabývá volným časem dětí mladšího školního věku, vymezila jsem také volný čas dětí, který má svá specifika.

2.1 Vymezení volného času a jeho funkce

Když si v duchu představíme slovní spojení „volný čas“, každému z nás se vybaví něco jiného. To je zcela normální a přirozené. Nicméně každý si představí něco, co dělá rád, co ho naplňuje a u čeho si odpočine od svých každodenních činností a povinností. Čas, který máme lze rozdělit do tří časových kategorií. Hájek a kolektiv (2011, s. 10) je označují následovně:

- čas pracovní, který děti tráví ve školních lavicích, a pro dospělé je to čas, který tráví výdělečnou činností,
- čas vázaný, do kterého zahrnujeme mimo uspokojování základních lidských potřeb (spánek, hygiena, příjem potravy atd.) také péči o domácnost a chod rodiny, u dětí pak přípravu do školy a pomoc při chodu domácnosti, patří sem i čas, který trávíme cestou do zaměstnání nebo do školy a celkově všechny mimoškolní a mimopracovní povinnosti,
- a konečně čas volný, který Pávková a kol. (2004, s. 13) definují jako: *dobu, kdy si své činnosti můžeme svobodně vybrat, děláme je dobrovolně a rádi, přinášejí nám pocit uspokojení a uvolnění.*“

Významný francouzský sociolog 20. století Dumazedier, který se zabýval problematikou volného času, označuje volný čas jako: *„Souhrn činností, které může člověk provozovat s plnou libovůlí, buď pro odpočinek nebo pro pobavení, či pro rozvoj svých znalostí nebo nezištné školení, pro svou dobrovolnou účast na společenských záležitostech nebo svobodnou tvůrčí činnost poté, když se uvolnil ze závazků pracovních, rodinných i společenských“.* (Hájek, 2004, s. 25)

V odborné literatuře se setkáváme dále s časem polovolným, který Hájek a kol. (2011, s. 11) definují jako *„čas, kam se řadí hraniční činnosti na pomezí času povinného a vázaného, jsou to aktivity přinášející radost a současně i případný praktický užitek (ruční práce, kutilství, zahrádkaření).“*

Volný čas hraje v životě každého z nás významnou roli. V dnešní době máme spoustu možností, jak s volným časem naložit, způsoby využití se různí v závislosti na věku, zájmech, prostředí a dalších faktorech. Volný čas ve vztahu k člověku plní i určité funkce, které Kratochvílová (2004, s. 87-88) rozlišila následovně:

- **zdravotně hygienická funkce** (odpočinek od školních povinností, regenerace sil při volnočasových aktivitách, ale i při spontánních aktivitách, při hře s vrstevníky, sledování televize atp.),
- **seberealizační funkce** (při aktivitách ve volném čase dochází k osvojování schopností, uspokojování potřeb a rozvoji individuálních předpokladů),
- **formativně výchovná funkce** (prostřednictvím volného času se formuje osobnost dítěte, tedy charakter, motivace, kreativita, postoje, hodnoty),
- **socializační funkce** (dítě ve volném čase navazuje vztahy s vrstevníky, uspokojuje se potřeba sounáležitosti, rozvíjí se komunikace, spolupráce a získává zkušenosti),
- **preventivní funkce** (prevence před vznikem sociálně patologických jevů jako je kriminalita, drogová závislost, záškoláctví).

Kratochvílová definuje funkce volného času směrem k dětem. V dalším textu jsem se zaměřila právě na volný čas dětí, který se liší od volného času dospělých a má svá specifika.

2.2 Volný čas dětí

Dítě není pouhou zmenšenou verzí dospělého člověka, a tak i volný čas dětí má svá specifika, která se liší od volného času dospělých. Hájek (2011, s. 69) uvádí, že se volný čas dětí liší od volného času dospělých:

- rozsahem (děti mají více volného času než dospělí),
- obsahem (odpovídá věku a individuálním zvláštěnostem, pro děti je rozmanitější výběr),
- mírou samostatnosti a závislosti (závislé na věku, fyzickém a psychickém vývoji, rodině a nabídce v místě bydliště),
- nezbytností pedagogického ovlivňování (formuje se sebepojetí, postoje, hodnoty, charakter...).

Aktiviny a činnosti, které jsou součástí volného času dětí mladšího školního věku, jsou z větší části organizovány rodiči než samotnými dětmi. Děti jsou v tomto věku sice už samostatnější, ale nejsou ještě schopny si svůj volný čas zorganizovat a mohlo by se stát, že by zvolily způsoby trávení volného času poněkud nevhodné. Je zde proto na místě určitý dohled ze strany rodičů. (Spousta, 1994, s. 31)

3 Sociální prostředí

Prostředí je jedním z činitelů, který má vliv na rozvoj osobnosti dítěte a jeho zařazení do společnosti, tedy na socializaci. Dítě se rodí s určitými vrozenými dispozicemi, které jsou za pomoci vlivů prostředí a výchovy tlumeny či rozvíjeny. Dříve, v dobách minulých docházelo k rozporu mezi odborníky, zda a do jaké míry má prostředí vliv na formování osobnosti. Dnes se většina odborníků shodne na tom, že prostředí, především sociální, ovlivňuje osobnost dítěte stejně tak jako výchova a dědičný materiál, se kterým se dítě narodí. (Petrová a Plevová, 2010, s. 8-9)

Socializace je celoživotní proces, na kterém se podílí řada činitelů. V období prenatalním je to genotyp (vzniká při početí) a vrozené dispozice (změny v prenatalním období vlivem prostředí). To značí, že dítě se rodí jako biologická bytost, ze které se stává postupně na cestě životem v blízkosti lidí bytost společenská, to pak zejména zásluhou prostředí a výchovy. (Kraus, 2008, s. 64)

Polský sociální pedagog Wroczyński (1968, s. 72-73) definuje například prostředí *jako „zložky štruktúry obklopujúcej jedinca, ktoré účinkujú jako systém podnetov a vyvolávajú určité psychické reakcie (zážitky).“*

Blížkovský (1992, s. 35) definuje prostředí jako *„část objektivní reality, s níž jsou lidé v interakci, kterou poznávají, hodnotí i přetvářejí, na kterou reagují, které se přizpůsobují.“*

Přadka (1983, s. 69) definuje prostředí jako *„soubor vnějších společenských a přírodních podmínek obklopujících člověka.“*

Existuje celá řada kritérií, podle kterých lze rozlišit různé typy prostředí. Uvádím jednu z kategorií členění podle Přadky (Přadka, 1983, s. 75-76), a to podle velikosti a rozsahu prostředí, tedy makroprostředí, mezoprostředí a mikroprostředí.

Makroprostředí lze chápat jako prostor, do kterého se dítě rodí, řadí se do něj celospolečenské podmínky, podmínky kulturní, politické a ekonomické. Mezoprostředí je jakýmsi prostorem, díky němuž dochází k adaptaci dítěte na různé typy prostředí a životní situace. Zahrnuje obec, region a lokalitu včetně sídlišť. Mikroprostředí, co se socializace dítěte týče, je považováno za nejvlivnější, a to z toho důvodu, že se jedná o prostor, kde dítě tráví nejvíce času. Tedy ve své rodině, mezi vrstevníky či ve škole. (Čáp, 1993, s. 265)

Jednotlivá prostředí se navzájem prolínají a vznikají mezi nimi vztahy. V dalším textu této práce se zabývám takzvanými přirozenými prostředními jako je lokální prostředí, rodina

a vrstevnická skupina. Nejprve zmiňuji lokální prostředí, které je stěžejní z hlediska této práce, dále se zabývám rodinným prostředím, jehož funkčnost je nezbytná pro všestranný rozvoj dítěte, a nakonec se zabývám vrstevnickou skupinou, která začíná právě v období mladšího školního věku nabývat na důležitosti a stává se důležitým socializačním činitelem.

3.1 Lokální prostředí

Lokální prostředí je důležitým socializačním činitelem. Vedle geografických a přírodních aspektů ho tvoří také síť institucí a sociálních zařízení, která slouží ke společenskému životu, navazování a utváření vztahů mezi lidmi. K lokálnímu prostředí se váže i historie, společně s uznávanými hodnotami, normami a tradicemi. Zároveň je to prostor pro činnosti ve volném čase. (Knotová in Přadka, 2004, s. 30-31)

Kraus (2008, s. 95) člení lokální prostředí na prostředí městského a venkovského charakteru.

Městské prostředí nabízí spoustu příležitostí k tomu, jak lze svůj život obohatit různými kulturními a společenskými událostmi. Město nabízí spoustu různorodých aktivit a zájmových činností, které mají obyvatelé města jako na dlani, nicméně je čím dál tím větší raritou, že jsou k této skutečnosti lhostejní, a tak místo toho, aby věnovaly děti čas něčemu přínosnému, často inklinují k nevhodným způsobům trávení volného času. Hektický způsob života ve městě a to, že si jsou lidé více či méně cizí, způsobilo, že se vytratilo vnímání pojmu sousedství. Lidé se z centra sice stěhují na okraje města, chybí zde však bohužel to hlavní, a to prostor, který by byl prostředkem pro budování sousedské sounáležitosti. (Procházka, 2012, s. 123-124)

Venkovské prostředí je charakteristické bližšími vazbami mezi obyvateli, a to díky zachování tradic a rituálů. Na vesnici nemají děti tolik příležitostí, jak trávit volný čas, a tak se mnohdy stává, že dojíždějí do okolních měst. Co se trávení volného času na vesnici týče, je důležité, jak se k této problematice postaví vedení obce, dále pak spolky a organizace, které jsou na vesnici aktivní. Přítomnost školy jako společenské instituce je dalším místem, které může rozšířit síť volnočasových aktivit. Vesnice nedisponuje oproti městu širokou nabídkou služeb a obchodů, nicméně za to jsou děti blíže k přírodě a vyrůstají v klidném prostředí, které se liší od hektického způsobu života ve městech. (Gulová in Němec, 2002, s. 117-118)

Osobně souhlasím s Krausem (2008, s. 96), že život na venkově a ve městě prošel za poslední roky proměnou a tyto dvě lokality si jsou v dnešní době více podobné než kdy dříve.

Život na venkově už necharakterizuje zemědělská výroba, spousta venkovanů dojíždí za zaměstnáním do měst. Za tuto změnu vděčíme rozvoji hromadných sdělovacích prostředků, a především vědeckotechnickému rozvoji. Důležité je zachování tradic a rituálů na venkově, které obohacují kulturní a společenský život obyvatelů (hasičské závody, pálení čarodějnic, kácení májky). Rozdíl, který však i v dnešní době přetrvává, je rozdíl v nabídce služeb, který je na venkově o poznání menší než ve městě.

Lokalita se svými ekonomicko-hospodářskými, přírodními, společenskými a materiálními podmínkami vstupuje do procesu socializace dětí. Podle Krause (2001, s. 130-132) jsou děti z města sebevědomější, přizpůsobivější, dosahují lepších školních výsledků a také je na jejich vzdělání kladen větší důraz ze strany rodičů. Oproti tomu děti z venkova jsou ukázněnější a způsobují méně výchovných problémů. Instrukce, které se v dané lokalitě nacházejí a jejichž těžištěm zájmu je mladá generace, by měly tvořit ucelený systém a navzájem spolu spolupracovat. V dnešní době se často setkáváme u dětí a mladé generace s projevy rizikového chování. Prevencí před výskytem těchto negativních jevů je funkčnost lokálního prostředí a dostatek podnětů, které mají vliv na pozitivní utváření osobnosti. Důležité je, aby obec při organizování volnočasových aktivit pro děti vycházela především z potřeb dětí a tím zlepšovala kvalitu života v té dané lokalitě. Lokální prostředí zprostředkovává kontakt s okolním světem, děti svět poznávají, navazují v něm sociální kontakty a vytvářejí si životní návyky.

3.2 Rodinné prostředí

Rodina je vymezovaná jako malá, primární a neformální sociální skupinu. Nikdo si nevybírám, do jaké rodiny se narodím. Rodina však nemusí být založená na pokrevní příbuznosti, může vznikat na základě osvojení. Pořád je to ale místo, ve kterém dítě přijímá a učí se hrát základní sociální role, přijímá hodnoty rodiny. Rodina má významný vliv při socializaci dítěte, určuje do jisté míry kvalitu jeho budoucího života. Mezi jednotlivými členy rodiny je určitá intimita a blízké vazby. V prostředí rodiny jsou uspokojovány potřeby dítěte. Kromě základních potřeb jako je zajištění stravy a ošacení jsou uvnitř rodiny uspokojovány psychické potřeby dítěte jako potřeba pocitu jistoty a bezpečí, potřeba uznání a lásky. Rodina je útočištěm, kam se v případě funkční rodiny každý člen rád vrací. Společné trávení času, plánování budoucnosti, spolupráce a pomoc tvoří společně s dostatečným množstvím podnětů harmonické rodinné prostředí. (Knotová, 2004, s. 26-28)

Rodina by měla být dítěti pozitivním vzorem v oblasti smysluplného a kvalitně tráveného volného času. Důležité je, aby sami rodiče vnímali volný čas jako hodnotu, uměli svůj volný čas vhodně a přiměřeně zužitkovat, a tuto hodnotu vpečetovali i svému dítěti. Volný čas a způsob jeho trávení je součástí životního stylu rodiny. Dítě by se mělo naučit vnímat volný čas jako nedílnou a nezbytnou součást života, stejně tak jako čas povinností. Rodiče by měli své dítě nenásilně doprovázet, být iniciátorem a inspirací. Je nezbytný citlivý přístup ze strany rodičů k zájmům dítěte. Je nežádoucí, aby rodiče svoje děti nutili do aktivit, které sami vykonávají, ale děti je dělat nechtějí. Stejně tak má negativní vliv na vnímání volného času dítěte situace, kdy rodiče promítají do dítěte své nenaplněné sny a ideály a dítě pak dochází do zájmového útvaru, který jej nenaplnuje. Rodiče by měli dítěti umožnit, aby si samo vybralo aktivitu, které se chce ve volném čase věnovat a v této aktivitě ho podporovat. Mladší děti jsou často přelétavé, a proto je potřeba značná míra trpělivosti. Důležitou součástí volného času rodiny je také společně trávený volný čas. Rodina spolu může vykonávat společně aktivity, které jsou přiměřené věku a možnostem všech členů rodiny a v rámci těchto aktivit udržovat rodinné pouto, vytvářet společné zážitky a udržovat rodinné tradice. Je spousta aktivit, které spolu může rodina vykonávat, ať už je to společenská hra, procházka, výlet nebo návštěva rodiny, vždy je to čas, který má vliv na vytváření pozitivních vztahů uvnitř rodiny. (Bendl, 2015, s. 130-131)

Rodina ovlivňuje volný čas dětí podle Střelce (Spousta a kol., 1994, s. 110-111) následujícími faktory:

Materiálními (ekonomickými) faktory, kdy se jedná o zařazení rodiny do určité vrstvy obyvatelstva z hlediska jejich příjmů, dále sem řadíme zaměstnání rodičů a jeho vliv na výchovu dětí a v neposlední řadě také hmotné prostředky pro výkon zájmové činnosti dětí nebo jejich školní přípravu.

Psychologickými podmínkami rodinného prostředí, které zahrnují vztahy uvnitř rodiny, stabilitu rodiny a rodinnou atmosféru.

Kulturní stránkou rodinného prostředí, což můžeme chápat jako odraz hodnotové orientace uvnitř rodiny a vzdělání jejich členů, které se pak prostřednictvím výchovy vpečetuje do dětí.

3.3 Dítě a skupina vrstevníků

Vrstevnická skupina bývá charakterizovaná jako malá, neformální skupina. Jedná se o důležitou sociální skupinu, kdy jsou členové přibližně stejného věku a mají podobné názory. Jejím prostřednictvím může člověk sdílet své zájmy, vytvářet společné zážitky, získávat zkušenosti a uspokojovat své potřeby. Skupina vrstevníků je významným socializačním činitelem a její vliv působí na člověka po celý život. (Kraus, 2014, s. 29-30)

„Vrstevnické skupiny jsou typem sociálních skupin, v nichž se začíná seskupovat dospívající generace spontánně a přirozeně, spojujícím elementem bývá společná potřeba či zájem.“ (Knotová, 2014, s. 40)

Prostřednictvím vrstevnické skupiny a jejím přijetím se u dítěte uspokojuje jedna ze základních lidských potřeb – potřeba uznání a pocitu sounáležitosti. Dítě se uvnitř vrstevnické skupiny učí spolupráci, sebeovládání, komunikaci a dalším vlastnostem, které jsou důležité pro zdárnou socializaci. Ztotožnění s vrstevnickou skupinou je důležitým předpokladem pro budoucí vývoj dítěte, jeho sebepojetí a postupné odpoutávání od rodiny. (Vágnerová, 2014, s. 338-339)

Ve třídní skupině zpočátku záleží dítěti především na sobě a neformální, vrstevnické vztahy jsou spíše nahodilé. Kolem desátého roku však začíná vrstevnická skupina nabývat na významu a uvnitř třídní skupiny se začínají vytvářet trvalejší přátelské vztahy. Tyto skupiny pak můžeme označit spíše jako genderově homogenní. Děti zakládají party, ke kterým se vážou určitá pravidla. Děti tak uspokojují potřebu sounáležitosti a uznání, lze říci, že úspěšné začlenění do skupiny vrstevníků má vliv na jejich úspěšnou socializaci. (Thorová, 2015, s. 407-409)

Souhlasím s Knotovou (2014, s. 42), která tvrdí, že: *„Z pedagogického hlediska je zájem o vrstevnické skupiny nezbytný. Oblast volného času považujeme za prostor, který při dobré organizaci a pestré nabídce zajímavých činností může výrazně ovlivnit zaměření a aktivity členů vrstevnických skupin.“*

4 Volný čas a výchova

Výchova je v pedagogickém slovníku definována jako „proces cílevědomého a záměrného vytváření a ovlivňování podmínek umožňujících optimální rozvoj každého jedince v souladu s individuálními dispozicemi a stimulačnými jeho vlastní snahu stát se autentickou, vnitřně integrovanou a socializovanou osobností.“ (Průcha a spol., 2013, s. 345)

Vztah mezi volným časem a výchovou můžeme charakterizovat na základě tří oblastí, které Hofbauer (2004, s. 18) specifikuje následovně:

- **Výchova ve volném čase** (prostor, ve kterém dochází k formování osobnosti dítěte, na základě toho, co tvoří náplň volného času).
- **Výchova prostřednictvím aktivit volného času** (dítě získává nové znalosti, dovednosti, kompetence, které mohou mít vliv i na jeho hodnotovou orientaci, případně i volbu budoucího povolání).
- **Výchova k volnému času** (vedení dítěte takovým způsobem, aby chápalo volný čas jako důležitou hodnotu a bylo schopné trávit volný čas smysluplně).

4.1 Výchova mimo vyučování, její obsah a funkce

Výchovu mimo vyučování můžeme chápat jako výchovu bezprostředně po skončení školního vyučování. Je tedy specifickou oblastí výchovného působení na děti základních a středních škol. (Hájek a kolektiv, 2011, s. 69)

Pávková a kolektiv (2002, s. 37) vymezují pojem výchova mimo vyučování takto: „probíhá mimo povinné vyučování, probíhá mimo bezprostřední vliv rodiny, je institucionálně zajištěná a uskutečňuje se převážně ve volném čase“

Výchova mimo vyučování zahrnuje aktivity a činnosti, které můžeme rozdělit do dvou kategorií. První kategorií jsou činnosti ryze založené na dobrovolnosti a jsou jimi:

- **odpočinkové činnosti** (zařazují se převážně po obědě, mají podobu odpočinku na lůžku, procházky, relaxace za doprovodu hudby, vzájemného popovídání),
- **rekreační činnosti** (fyzicky náročnější aktivity, nejlépe prováděné na čerstvém vzduchu – turistická vycházka, pohybové hry, sportovní výkon),

- **zájmové činnosti** (hlavní článek ve výchově mimo vyučování, umožňuje rozvoj specifických schopností a kompetencí prostřednictvím různorodé nabídky zájmových činností podle zaměření, zájmů nebo nadání dítěte),
- **veřejně prospěšné činnosti** (formování pozitivních charakterových vlastností dítěte ve směru ochrany životního prostředí, pomoci slabším, starým lidem apod.).

Druhou kategorií jsou činnosti, které se podobají svojí povahou spíše povinnostem a jsou to:

- **sebeobslužné činnosti** (návik a postupné osvojování základních návyků hygienických a návyků při jednání s lidmi – samostatnost, smysl pro pořádek, úprava oděvu, umývání rukou, společenské chování atd.),
- **příprava na vyučování** (prohlubování získaných vědomostí ze školních lavic za pomoci didaktických her, zábavných cvičení apod.). (Pávková a kolektiv, 2002, s. 51-52)

Výchova mimo vyučování plní určité funkce, které Pávková (Pávková in Hájek a kol., 2011, s. 70-72) vymezuje na:

- **funkci preventivní** (vhodně zvolené činnosti a správné pedagogické ovlivňování směřuje k rozvoji zdravé osobnosti dítěte, a tak se stává výchova mimo vyučování prevencí před vznikem rizikového chování),
- **funkci zdravotní** (výchovné působení směřuje k vytváření vhodných návyků ve vztahu ke správnému rozložení režimu dne, upevňování hygienických návyků a zdravému životnímu stylu s dostatkem pohybových aktivit),
- **funkci sociální** (lze chápat jako výchovu a zajištění bezpečnosti dětí v době, kdy jsou rodiče v zaměstnání, ale také jako příležitost navazovat vztahy, rozvíjet své zájmy, komunikativní dovednosti a v neposlední řadě se jedná také o prostor, ve kterém dochází k utváření postojů a hodnot),
- **funkci výchovně-vzdělávací** (záměrnou, cílevědomou činností usilují pedagogové o všestranný rozvoj osobnosti dětí, prostřednictvím aktivit a zájmových činností získávají děti vědomosti a dovednosti, kterými je poté tento cíl naplňován).

4.2 Zájmové činnosti

Zájmové činnosti definuje Faltýsková (Faltýsková in Němec, 2002, s. 23) jako: „*aktivity zaměřené na uspokojování a rozvíjení individuálních potřeb, zájmů a schopností. Podílí se na formování názorů, postojů a přesvědčení jedince. Zájmová činnosti má na rozdíl od zábavy a odpočinku vždy aktivní charakter. Vždy obsahuje volní složku a významně ovlivňuje osobnost vychovávaného*“.

Zájmové činnosti mohou být pravidelné nebo příležitostné a mohou být realizovány různými formami (individuálně, skupinově, hromadně). Zájmová činnost není řízená školními osnovami a vzhledem k tomu se zde nabízí prostor pro různorodé a pestré výchovně vzdělávací podněty a postupy. (Pávková a kolektiv, 2002, s. 99)

Pávková (2014, s. 70-75) rozlišila zájmové činnosti, co se obsahu týče, na:

- **společenskovědní zájmové činnosti** (sběratelství, studium jazyků, zájem o historii atp.), které se jednak podílejí na vytváření znalostí o historii naší vlasti a jednak podporují získání znalostí a poznatků o aktuálním společenském dění, pěstují vlastenectví, pozitivní vztahy mezi lidmi a dochází k osvojování žádoucích kulturních a společenských vzorců chování,
- **pracovně-technické zájmové činnosti** (fotografování, příprava pokrmů, konstruktivní činnost, modelářství, práce s PC atp.), jejichž prostřednictvím dochází k rozvoji manuální zručnosti a tvořivosti, dochází také k získávání poznatků o různých typech náradí a materiálu a k vytváření pozitivního vztahu k manuální práci,
- **přírodovědně-ekologické zájmové činnosti** (chovatelství, rybářství, experimentování atp.), podporují vytváření vztahu dětí k přírodě, děti získávají poznatky o přírodě, učí se, jak se k přírodě chovat, a jak ji chránit, dochází k rozvoji zodpovědnosti k živé i neživé přírodě,
- **esteticko-výchovné zájmové činnosti** (literárně-dramatické, hudební, výtvarné zájmové činnosti atp.), díky nimž dochází k rozvoji estetického citění a tvořivosti, osvojování poznatků z různých oborů umění,
- **tělovýchovné a sportovní zájmové činnosti** (atletika, hokej, tanec, turistika atp.), podporují u dětí vytváření kladného vztahu k pohybu, dochází k rozvoji a udržování fyzické zdatnosti a kondice.

4.3 Pedagog volného času

Pedagog, který pracuje s dětmi a stává se tak zprostředkovatelem činností v jejich volném čase, by měl kromě odborných znalostí a požadovaného vzdělání splňovat pro tuto profesi také určité osobnostní předpoklady. Klíčové je, aby měl kladný vztah k dětem, byl schopen vcítit se do pocitů svých svěřenců, měl o ně zájem, dokázal je partnersky vést a pomáhal jim. Pedagog volného času by měl být schopný organizátor a zároveň by mu neměly chybět určité diagnostické schopnosti, měl by u dětí nacházet a prohlubovat jejich potenciál, správně je motivovat, aby byla u dětí rozvíjena tvořivost, samostatnost a vlastní iniciativa. Osobnost pedagoga a to, jak se prezentuje, se odráží na jeho autoritě. Co se týče požadavků na osobnost pedagoga ze strany vychovávaných, můžeme konstatovat, že čím jsou děti starší, tím jsou jejich nároky vyšší. Zatímco mladším dětem postačí příjemná atmosféra, s nástupem puberty a kritického myšlení děti ocení hloubku znalostí pedagoga, jeho smysl pro humor, spravedlnost a další osobnostní kvality. (Spousta, 1994, s. 128-136)

5 Instituce pro trávení volného času

Děti mladšího školního věku mají poměrně dost volného času. Nutno říci, že řada rodičů je v době, kdy skončí vyučování ještě v zaměstnání, a proto je žádoucí, aby volný čas dětí byl naplněn smysluplnými aktivitami, které mají pozitivní vliv a podílejí se na všestranném rozvoji dětí. Tento cíl pak naplňují různé společenské instituce.

5.1 Školská zařízení zájmového vzdělávání

Na základě ustanovení Zákona 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání a Vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání spadají do kategorie školských zařízení zájmového vzdělávání:

1. školní družiny,
2. školní kluby
3. a střediska volného času, která se dále dělí na:
  - a) domy dětí a mládeže
  - b) a stanice zájmových činností.

Školní družiny jsou převážně zřizovány při základních školách a jsou určeny pro žáky prvního stupně základní školy (výjimečně i pro žáky druhého stupně základní školy). Jedno oddělení může být naplněno maximálně třiceti žáky na jednoho pedagoga. Provozní doba je určena na dny školního vyučování a prázdniny, v případě, že je v obci více školních družin, je možné projednat s obcí, která bude v období školních prázdnin aktivní. Školní družina tvoří ve dnech školního vyučování mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. Nejedná se však o pokračování školního vyučování. Základní formou je pravidelná činnost, to znamená, že žáci, kteří jsou přihlášení k pravidelné docházce, navštěvují denně družinu po vyučování, případně i před vyučováním. Mimo to školní družiny organizují příležitostné akce, které jsou určeny pro rodiče, případně i veřejnost (besídky, karnevaly, sportovní dny apod.). Kromě organizovaných aktivit umožňuje družina dětem také konat spontánní aktivity (při hře na hřišti, uvnitř prostorů družiny na koberci apod.) Zájmové útvary a příležitostné akce, které družina nabízí, mohou navštěvovat i žáci, kteří nejsou přihlášení k pravidelné docházce. Pro malé školáky je v životě pořád důležitá hra, a proto se jedná o důležitý aspekt v rámci činnosti školní družiny. (Hájek, 2011, s. 144-147)

Školní kluby jsou zřizovány při základních školách a jejich činnost je přednostně určena pro žáky druhého stupně základních škol (nebo žákům studujícím gymnázia či konzervatoře, spadajícím do příslušného ročníku). Výjimečně mohou do klubu docházet i žáci prvního stupně základní školy, a to v případě, že nebyli přijati k pravidelné docházce do školní družiny. Školní kluby jsou otevřené ve dnech školního vyučování, případně i o prázdninách. Žáci dochází do klubu zcela dobrovolně, kdy pro evidenci slouží docházková kniha, do které žáci sami zapisují svůj příchod a odchod. Prostory školního klubu jsou upraveny tak, aby odpovídali příslušné věkové skupině, a tak mohlo docházet k úspěšné socializaci žáků. Měly by být vybaveny počítači s připojením k internetu, knihami a hrami. Školní kluby jsou místem pro odpočinek a studium, ale také pro organizovanou zájmovou činnost. Jedná se ale také o prostor, ve kterém dochází k setkání s přáteli. (Bendl, 2015, s. 134-135)

Střediska volného času jsou dalšími institucemi pro zájmové vzdělávání. Jejich činnost je určena jak pro děti, tak i žáky, studenty a dospělé osoby. **Domy dětí a mládeže** jsou zařízení, která se věnují širokým spektrem zájmů. **Stanice zájmových činností** jsou pak zařízení, která se specializují na určitou oblast zájmových činností. Střediska volného času se zabývají příležitostnou zájmovou činností, pravidelnou zájmovou činností, osvětovou a táboremovou činností, organizací soutěží a přehlídek. Představují ale také prostor pro individuální práci s účastníky, při které dochází k rozvoji nadání, k tomu přispívá také nabídka otevřených spontánních činností. (Hájek, 2011, s. 142-143)

5.2 Činnost neziskových organizací

Problematikou volného času, jeho náplní, organizací a nabídkou se zabývají kromě školských zařízení zájmového vzdělávání také nestátní neziskové organizace, zejména spolky. Činnost těchto subjektů se rapidně zvýšila po roce 1989 s nástupem demokracie. Spolky představují významný aspekt ve sféře volného času, nabízejí širokou škálu aktivit z kulturní, sociální, zdravotní či sportovní oblasti pro všechny věkové skupiny. (Knotová in Němec, 2002, s. 27-28)

Spolky mohou mít působnost na celém území České republiky nebo působí pouze lokálně na určitém území. Jednotlivé spolky lze členit podle celkového zaměření, obsahu činnosti, složení členů, vnitřního uspořádání i podle míry vlivu na děti a mládež. Přičemž většina spolků, která je primárně zaměřená na cílovou skupinu dětí a mládeže a jejich volný čas, pracuje i s dospělou populací. To samé platí i naopak. Lze tedy konstatovat, že středem zájmu jsou pro

spolky lidé napříč generacemi. Spolky mohou být všestranně zaměřené (Junák, Pionýr atp.) či zájmově zaměřené. Nejčastěji se jedná o tělovýchovné spolky, u nás má nejdelší tradici Sokol. Zájmové spolky se orientují ale i na pobyt v přírodě a zálesáckou činnost (Česká tábornická unie, Liga lesní moudrosti, Zálesák atp.). Dále se objevují spolky zaměřené na poznávání a ochranu přírody (Duha, Brontosaurus atp.). V umělecké, společenskovední a technické oblasti se setkáváme také s řadou spolků (například Asociace pro mládež, vědu a techniku, Asociace mladých debrujařů). Setkáváme se i s veřejně prospěšnými spolky, jejichž činnost je ku prospěchu životního prostředí a ochranu lidí (Svaz dobrovolných hasičů, Český červený kříž atp.). Na způsobu trávení volného času dětí se podílí také církve, kdy jednotlivé farnosti vytváří různorodou nabídku pro smysluplné trávení volného času. Zájmové svazy jsou další subjekty, které se orientují na různé oblasti zájmové činnosti, jedná se například o svazy rybářské, včelařské a chovatelské. (Bendl a kol., 2015, s. 145-146)

6 Městečko Trnávka

Městečko Trnávka je malá obec ležící v Pardubickém kraji v okrese Svitavy. K trvalému pobytu je přihlášeno 1400 obyvatel. Obcí s rozšířenou působností je Moravská Třebová, která leží 7,5 km od Městečka Trnávky. V obci se nachází pošta, lékař, knihovna, farní úřad i mateřská a základní škola. Chloubou obce je nově vybudovaná sportovní hala, ve které dochází k řadě sportovních akcí. Mezi historické poklady obce patří zřícenina hradu Cimburk, která je také cílovým bodem vytvořené naučné stezky s názvem „Putování s bílou paní“. Naučná stezka vznikla na základě pověstí, které byly zachovány. Další významnou památkou je kostel sv. Jakuba staršího, v jehož věži se nachází dva vzácné zvony. (Městečko Trnávka, 2020, [online].)

Tabulka 1 Počet obyvatel Městečko Trnávka k 1.1.2020

Muži (do 15 let)	Muži (nad 15 let)	Ženy (do 15 let)	Ženy (nad 15 let)	Celkem
101	619	91	589	1400

Zdroj: Místopisy, 2020, [online]

6.1 Základní škola Městečko Trnávka

V obci se nachází jedna základní škola, která disponuje třídami od první do deváté třídy, navštěvují ji děti z obce a z okolních vesnic. Přičemž školu navštěvuje celkem 149 žáků. Ke škole náleží také školní družina a školní jídelna. Ředitelem školy je pan Ing. Vilém Slechan, který tuto funkci zastává od roku 2013. Ve škole jsou zřízeny kmenové učebny pro žáky od 1. do 9. třídy, ke škole však náleží také tělocvična a odborné učebny jako je jazyková učebna, učebna fyziky a chemie, odborná učebna určená pro výtvarnou výchovu, učebna informatiky vybavená devatenácti počítači. Ve škole nechybí ani cvičná kuchyně a školní dílny. Ve škole je hodně angažované Sdružení rodičů a přátel školy (dále jen SRPŠ). Jeho výbor, pro který je zvolen v každé třídě zástupce, pravidelně organizuje rozmanité kulturní a sportovní akce, a to nejen pro žáky základní školy, ale i pro rodiče a občany obce Městečko Trnávka. (Základní škola Městečko Trnávka, 2012, [online].)

Pro školní rok 2019/2020 byly na základě SRPŠ naplánované následující akce. Na říjen 2019 byl naplánovaný výšlap na Holubí studánku, na listopad 2019 Drakiáda, na prosinec 2019

rozsvícení vánočního stromu a vánoční besídka, v lednu 2020 se konal ples SRPŠ, na únor 2020 byl naplánován Dětský maškarní ples, na květen lampiónový průvod, a nakonec na červen Dětský den na Cimburku. Městečko Trnávka je nehledě na počet obyvatel obcí velice aktivní a na vytváření občanské pospolitosti se z velké části podílí právě SRPŠ. (Základní škola Městečko Trnávka, 2012, [online].)

6.1.1 Školní družina Městečko Trnávka

Školní družina je tvořena dvěma odděleními. První oddělení má k dispozici samostatnou třídu, druhé oddělení využívá školní třídu pro první stupeň. Obě třídy jsou však vybaveny odpovídajícím nábytkem, pomůckami, stolními hrami a třemi počítači. K dispozici je také televizor, DVD přehrávač a interaktivní tabule. Ke svým aktivitám využívá školní družina cvičnou kuchyni a učebnu informatiky. K pohybovým aktivitám se využívá herna, sportovní hala, hřiště TJ Sokol, zahrada, která náleží k mateřské škole, ale také blízké přírodní okolí školy.

Kapacita je stanovena na padesát žáků. Provoz školní družiny zajišťují dvě vychovatelky. Provoz je rozdělen na ranní činnost od 6:30 do 8:00 hodin a odpolední činnost od 11:30 do 16:00 hodin. V době provozu školní družiny mohou žáci odcházet na kroužky nebo na doučování tak, aby nebyla narušena řízená odpolední činnost v době od 13:30 do 14:30 hodin. Přičemž při uvolňování se vychovatelky řídí písemným nebo osobním sdělením zákonných zástupců.

Činnost ve školní družině se řídí školním vzdělávacím programem školy (dále jen ŠVP), který má název „Škola pro každého, škola pro všechny“. Hlavním posláním školní družiny je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace žáků. Ve školním roce 2019/2020 školní družina nabízí sportovní hry, náboženství, výtvarný kroužek, deskové hry a ve spolupráci se ZUŠ Moravská Třebová hru na kytaru, hru na klavír a hru na dechové nástroje. ŠVP pro školní družinu je sestaven tak, že obsahuje program činností na jeden školní rok. Lze ho měnit, kreativně reagovat na změny podmínek. Naplňováním klíčových kompetencí stanovených ŠVP školní družina usiluje o vytváření zdravé osobnosti žáků, odolné vůči negativním vlivům, která bude znát svou cenu a najde své místo ve zdravé sociální skupině. Proto škola poskytuje denně také podporu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na základě doporučení pedagogicko-psychologické poradny a domluvy s vyučujícími podporovaných předmětů. Školní družina poskytuje také doučování předmětů jako je matematika a český jazyk, a tak se snaží o to, aby žáci zvládali požadavky, které na ně škola klade. Žáci se také aktivně podílejí na životě školní

družiny, na výběru činností, jsou vedeni ke spravedlnosti, spolupráci a odpovědnosti. Školní družina má blízko k lesům, loukám, polím, potoku i řece, a tak se i toto úzké spojení s přírodou odráží ve ŠVP. (ŠVP ZŠ Městečko Trnávka, 2017)

6.2 Činnost spolků a příspěvkových organizací

Vyžití ve volném čase pro občany obce Městečko Trnávka zajišťují také spolky a příspěvkové organizace. Jejich činnost obohacuje společenský, kulturní a zájmový život nejen dětí mladšího školního věku, ale zaměřuje se na obohacení života občanů napříč generacemi. Jednotlivým činným organizacím v obci Městečko Trnávka je věnovaný další text této práce.

6.2.1 Zapsaný spolek Trnka

Zapsaný spolek (dále jen z. s.) Trnka byl založený na podzim v roce 2007 s cílem obohatit a rozšířit kulturní a vzdělávací aktivity v Městečku Trnávce a okolí. Nejedná se přímo o organizaci zaměřenou na dětskou populaci, nicméně převážná většina akcí je zaměřena právě na dětskou cílovou skupinu. I přesto se však spolek podílí na organizaci i dalších akcí, které jsou určeny pro všechny generace. Spolek se nespécializuje na konkrétní oblast zájmové činnosti, ale snaží se dotknout rozmanitých lidských činností a zájmů, které lze v Městečku Trnávce provozovat. Zakladatelkou a předsedkyní spolku je paní Zdeňka Selingerová, která vystudovala na DiFa JAMU obor dramatická výchova, a tak se z. s. Trnka ujal už existující akce, divadelního festivalu Trnfest. Trnfest se odehrává jednou ročně, jedná se o festival alternativních a loutkových divadel. Program probíhá každý rok v pátek a sobotu. Páteční program je určen dospělým, sobotní program se pak koná v šapitó na zřícenině hradu Cimburk a je určen pro rodiny s dětmi. Každoročně se z. s. Trnka podílí také například organizací akcí jako je Pálení čarodějnic, Dýňobraní a Předvánoční jarmark. V roce 2007 započal z. s. Trnka svoji činnost pravidelnými aktivitami jako je cvičení předškolních dětí, kurzy anglického jazyka, kurzy španělského jazyka, jóga a výtvarné dílny. Nicméně jak šel čas, tak musel z. s. Trnka reagovat na současné trendy a poptávku, a podle toho usměrňovat svoji činnost. Aktuálně z. s. Trnka mimo pořádání jednorázových kulturních akcí a workshopů, pořádá každoročně také příměstský tábor pro místní děti a děti z okolí. V roce 2019 získal z. s. Trnka tříletý grant na příměstské tábory v hodnotě 700 000 Kč. Tábor je rozdělen na pět turnusů, z nichž jsou čtyři konány v srpnu od pondělí do pátku. Na letní příměstské tábory pro rok 2020 je téma tábora pro děti 4-6 let „Princezny a rytíři“, pro děti 5-8 let „Olympiáda“, pro věkovou skupinu 6-10

let „Cirkus“ a pro děti 10-15 let „Cirkus 2“ (se zdravotními klauny). Jedná se o tábory s řízenou činností, aktivitami a závěrečným výstupem, kdy děti v pátek společně s vedoucími předvedou rodičům a veřejnosti prezentaci toho, co se naučili. Pátý turnus se koná v období jarních prázdnin v prostorách tělocvičny základní školy a je zaměřen na cirkusovou pedagogiku a na tvoření animovaného filmu. Pro rok 2019/2020 pořádá z. s. Trnka pravidelně jednou týdně za spolupráce TJ Sokol a ZŠ Městečko Trnávka pro děti mladšího školního věku jógu, taneční kroužek (street dance) a výtvarný kroužek. (Selingerová, 2020)

6.2.2 TJ Sokol Městečko Trnávka

Klub byl založen v roce 1945. TJ Sokol Městečko Trnávka se věnuje pořádání sportovních a kulturních akcí a tím obohacuje život občanů Městečko Trnávka. Spolek pořádá každoroční pouť v obci a ve spolupráci se z. s. Trnka, se podílí na organizaci dalšího kulturního vyžití. Spolek také každou zimu poskytuje své fotbalového hřiště, ze kterého se stává prostor pro bruslení. TJ Sokol tvoří fotbalový klub, kdy jsou členové rozdělení do příslušných oddílů podle věku. Děti mladšího školního věku spadají pod přípravku. Přípravka má trénink dvakrát týdně, a to konkrétně ve středu a v neděli. V letním období se trénink koná na místním fotbalovém hřišti a v zimním období v místní nově zrekonstruované tělocvičně. V průběhu roku se pak konají fotbalové turnaje. TJ Sokol Městečko Trnávka usiluje u této věkové skupiny především o to, aby si k fotbalu a celkově k pohybu vytvořily děti pozitivní vztah. TJ Sokol zajišťuje také ve spolupráci se základní školou Městečko Trnávka sportovní kroužek, který je určen pro děti prvního stupně základní školy Městečko Trnávka. (Hensl, 2020)

6.2.3 Knihovna Městečko Trnávka

Knihovna je příspěvkovou organizací, nachází se v prostorách obecního domu Městečko Trnávka. Jedná se o nově zrekonstruovanou budovu. Knihovna je situována do prvního patra, přičemž bezbariérový přístup je zajištěný výtahem. Knihovna je rozdělena do dvou propojených místností, kdy jedna představuje prostor pro malé čtenáře a druhá místnost je určena pro dospělé čtenáře. Nechybí ani dětský koutek s hračkami pro ty nejmenší. Knihovna se pyšní výpůjčním pultem, který je sestavený ze starých knih. Dále má knihovna upravený podkrovní prostor, který slouží nejen jako čítárna, ale také se tam odehrávají akce, které knihovna pořádá. Významnou akcí je tradiční Noc s Andersenem, kdy děti přespávají v knihovně. Knihovna spolupracuje s mateřskou i základní školou Městečko Trnávka, a tak

probíhá každoročně také Pasování na čtenáře, Březen měsíc knihy, Děti čtou seniorům a před Vánoce se každoročně pořádá Ježíškova vánoční dílna, při které děti tvoří vlastnoruční výrobky, které pak mohou věnovat svým blízkým. Aktuální celoroční probíhající akcí, kterou se knihovna snaží o motivaci dětí ke čtení, je akce Lovci perel. Jedná se o to, že vybrané knihy jsou označeny perličkou, uvnitř knihy se poté nachází dotazník, v němž jsou otázky týkající se knihy. Děti tento dotazník po přečtení vyplní, zanesou ho do knihovny, kde je paní knihovnicí zkontrolován, v případě správných odpovědí dostává dítě perličku. Na konci roku se pak bude konat jarmark, kde si mohou děti za nasbírané perličky nakoupit vybrané produkty. (Stenzlová, 2020, interview s knihovnicí)

6.2.4 Sbor dobrovolných hasičů Městečko Trnávka

Sbor dobrovolných hasičů Městečko Trnávka představuje amatérský sportovní tým, který je určen pro děti a mládež od 3 do 18 let. Mladší žáci představují děti od 3 do 10 let, starší žáci děti od 10 do 15 let. Poslední skupinou jsou dorostenci, tedy mládež od 15 do 18 let. Mladší a starší žáci mívají trénink společně. Mladší a starší žáci tvoří společně skupinu okolo 30 dětí, jedná se o děti z Městečka Trnávky a okolních obcí do 15 kilometrů vzdálených.

Trénink se koná jednou týdně v pátek. V zimním období se odehrává v hale, která náleží k základní škole Městečko Trnávka. Zimní trénink probíhá tak, že děti dostanou míče a hází si s nimi, poté následuje rozcvička, kdy děti běhají nejprve tři kolečka v hale, a následuje společné cvičení v kroužku. Po rozcvičce přichází na řadu hra, jejíž výběr je v rukou dětí nebo řízená činnost připravená trenérkou, většinou se pak jedná o různé slalomy či štafety. Jakmile se oteplí, tréninky probíhají venku na louce, děti se učí zacházet s hasičskou technikou a připravují se na závody. Na závodech pak mladší a starší žáci závodí každý za svoji kategorii, nikoli společně, jak je tomu s tréninky.

Hasičské závody probíhají v období od června do října. Kromě těchto tradičních hasičských závodů se mladší i starší žáci účastní hry „Plamen“. Tato hra je dvoudenní a má jarní a podzimní kolo. Jedná se o závody, ve kterém se utkávají hasičské oddíly z Pardubického kraje okresu Svitavy. V letošním roce 2020 se koná jarní kolo 29.-30.5. v Trstěnicích a tvoří ho tři disciplíny. Podzimní kolo hry „Plamen“ je zaměřeno všestranně. Děti jsou rozděleni do skupinek po pěti, jeden ze skupiny je zvolen za kapitána. Děti se pohybují po lese a ve vzdálenosti asi 3 kilometrů jsou rozmístěná stanoviště, kde děti plní úkoly (střílejí ze vzduchovky, zdravotěda, učí se hasičské značky – vrstevnice, lom apod.).

Sbor dobrovolných hasičů pořádá i různé akce, které jsou určeny pro členy sboru (zelený čtvrtek, posezení na hasičárně apod.). Kromě toho čistí pravidelně místní přírodní koupaliště a tvoří požární hlídku na akcích, které pořádá obec za součinnosti dalších místních organizací. (Neubauerová, 2020)

7 Výzkumná část

V této kapitole jsme popsali cíle výzkumu, výzkumnou metodu a výzkumný vzorek. Následně jsme analyzovali zjištěná data, a nakonec jsme tyto výsledky shrnuli.

7.1 Cíle výzkumu

Hlavním cílem bakalářské práce je popsat, jakým činnostem se žáci prvního stupně základní školy v Městečku Trnávka věnují ve svém volném čase, a zjistit, jak samy dotázané děti tyto volnočasové aktivity hodnotí. Z tohoto hlavního cíle jsem pro praktickou část práce vyvodila následující dílčí cíle:

1. Zjistit, s kým tráví žáci prvního stupně základní školy Městečko Trnávka svůj volný čas nejraději.
2. Zjistit, které aktivity ve volném čase dělají žáci na prvním stupni základní školy Městečko Trnávka nejčastěji.
3. Zjistit, kterým sportům a pohybovým aktivitám se žáci prvního stupně základní školy Městečko Trnávka věnují v létě, a kterým v zimě.
4. Zjistit, která volnočasová zařízení v obci žáci prvního stupně základní školy Městečko Trnávka navštěvují a čemu se v nich věnují.
5. Zjistit, zda žáci prvního stupně základní školy Městečko Trnávka dojíždějí do okolních obcí za zájmovou činností.
6. Zjistit, co má vliv na výběr zájmové činnosti u žáků prvního stupně základní školy Městečko Trnávka.
7. Zjistit, zda žáci prvního stupně základní školy v obci Městečko Trnávka jezdí v období letních prázdnin na tábory.
8. Zjistit, zda se žáci prvního stupně základní školy obce Městečko Trnávka někdy zúčastnili akcí a událostí, které pořádají místní organizace a spolky.
9. Zjistit, zda jsou žáci prvního stupně základní školy Městečko Trnávka s nabídkou volnočasových aktivit v obci spokojeni, případně zjistit co žákům prvního stupně základní školy Městečko Trnávka v obci chybí.

7.2 Výzkumná metoda a zpracování dat

Výzkumnou metodou byl dotazník, který byl anonymní. Použitý dotazník je k nahlédnutí v příloze práce. V dotazníku se objevují otázky uzavřené, otevřené i polouzavřené. Nechybí ani škálová otázka, která slouží k vyjádření názoru respondentů. Dotazník se skládá celkově ze třinácti otázek.

7.3 Popis výzkumného vzorku

Rozdáno bylo mezi žáky prvního stupně základní školy Městečko Trnávka osmdesát dva dotazníků, přičemž se mi jich vrátilo sedmdesát jedna vyplněných. Jelikož nemusí být žáci prvních a druhých tříd ještě dostatečně adaptováni a mohou mít problémy se čtením nebo pochopením otázek, jela jsem na základní školu Městečko Trnávka osobně a s každým žákem jsem dotazník individuálně vyplnila. Každý ročník je tvořen jednou třídou.

7.4 Analýza dat

Tato kapitola slouží k analýze získaných dat, kdy budou výsledky výzkumného šetření prezentovány pomocí grafů a tabulek.

Otázka č. 1: Jaké je tvoje pohlaví?

Tabulka 2 Pohlaví respondentů

Odpověď	Aritmetická četnost	Relativní četnost
Dívka	38	54 %
Chlapec	33	46 %
Celkem žáků	71	100 %

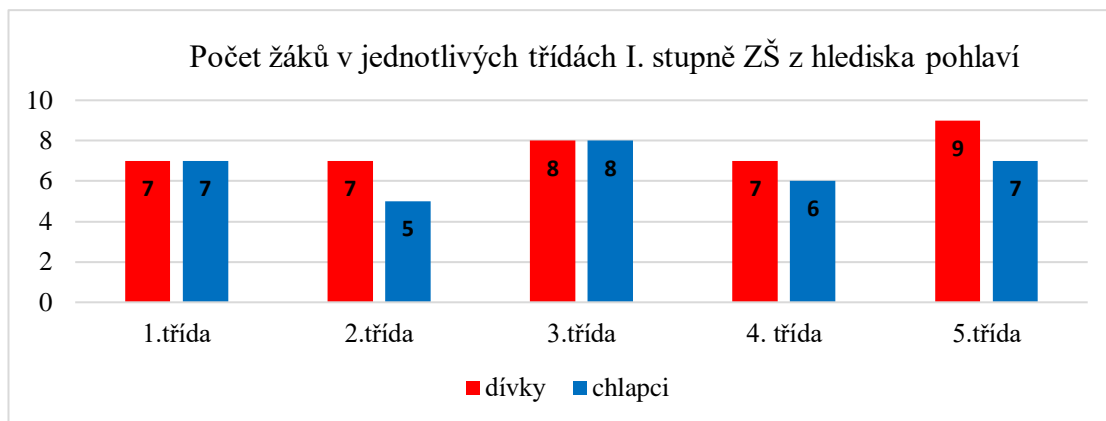
Graf 1 Pohlaví žáků

Z předchozí tabulky (Tabulka 2) a grafu (Graf 1) vyplývá, že žáci prvního stupně základní školy Městečko Trnávka jsou složeni z 54 % dívek a 46 % chlapců. Z celkového počtu 71 respondentů je první stupeň základní školy Městečko Trnávka tvořen 38 dívkami a 33 chlapci.

Otázka č. 2: Do jaké třídy chodíš?

Tabulka 3 Školní ročník respondentů

Odpověď	Aritmetická četnost	Relativní četnost
1. třída	14	19,72 %
2. třída	12	16,90 %
3. třída	16	22,54 %
4. třída	13	18,31 %
5. třída	16	22,54 %
Celkem	71	100 %

Graf 2 Počet žáků v jednotlivých třídách

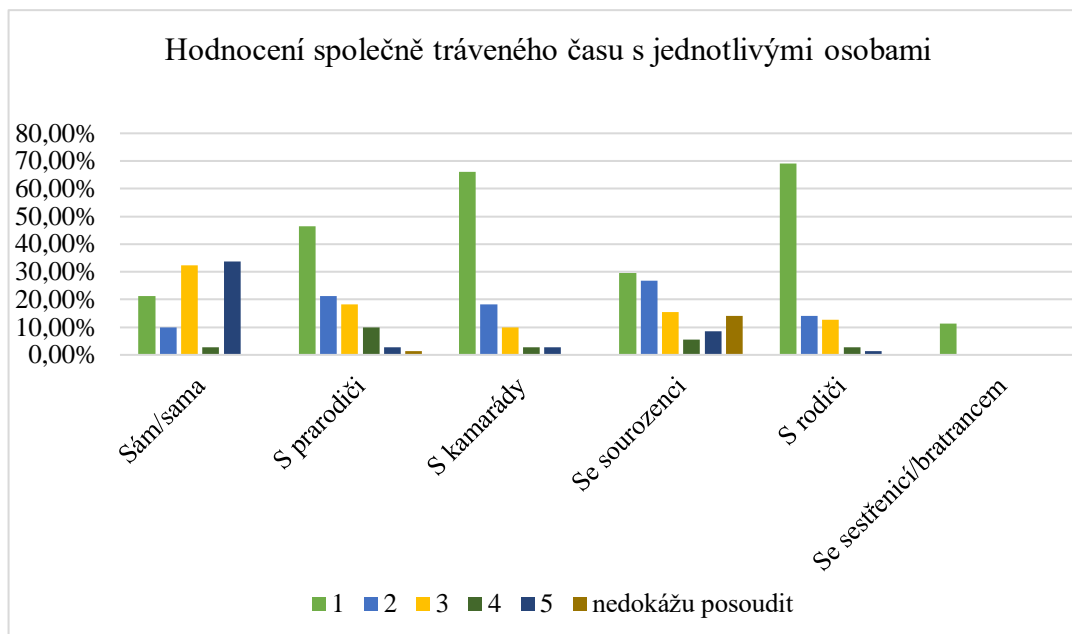
Z předchozí tabulky (tabulka 3) je patrné, že žáky prvního stupně základní školy Městečko Trnávka tvoří 19,72 % žáků první třídy, 16,90 % žáků druhé třídy, 22,54 % žáků třetí třídy, 18,31 % žáků čtvrté třídy a 22,54 % žáků páté třídy. V grafu (Graf 2) jsem poté uvedla počet žáků v jednotlivých ročnících z hlediska pohlaví.

Otázka č. 3: Ohodnot' známkou jako ve škole (1-5), jak moc rád/ráda s těmito osobami trávíš volný čas.

V této otázce měli žáci zhodnotit, jak moc rádi tráví čas:

- sami
- s prarodiči
- s kamarády
- se sourozenci
- s rodiči

Případně mohli žáci doplnit, s jakou osobou svůj volný čas tráví a tento společně strávený čas ohodnotit dle pokynů výše. Z celkového počtu 71 žáků zmínilo 8 (11,27 %) žáků čas trávený se sestřenicí či bratrancem, zohlednili jsem to tedy v následujícím grafu (Graf 3).

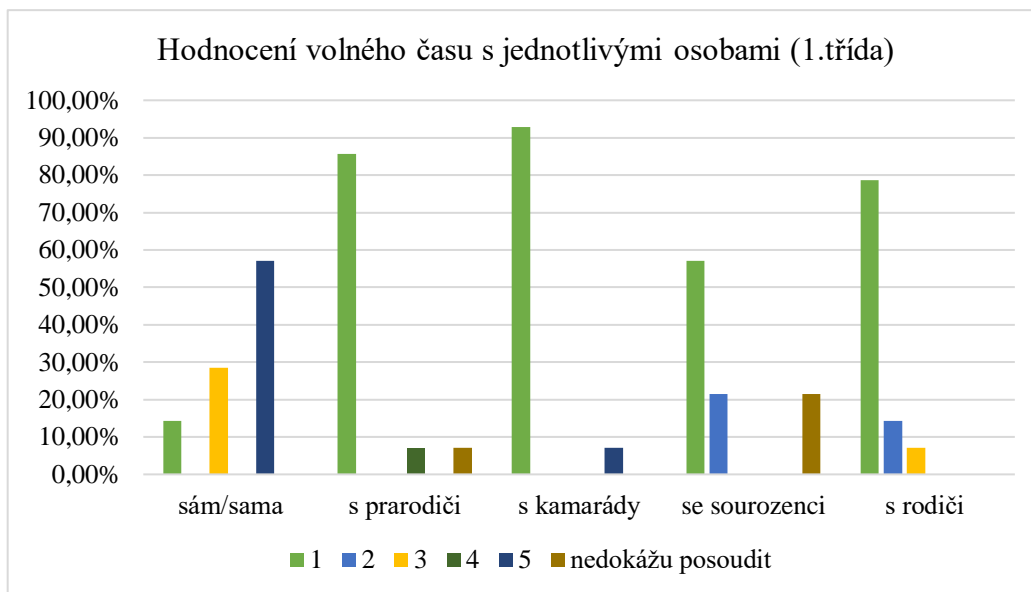
Graf 3 Volný čas s jednotlivými osobami a jeho hodnocení žáky

Z předchozího grafu (Graf 3) vyplývá, že žáci prvního stupně základní školy Městečko Trnávka nejčastěji hodnotili známkou 1 čas trávený s rodiči. Odpovědělo tak 69,01 % žáků (49). Lze tedy konstatovat, že žáci jsou nejraději ve svém volném čase se svými rodiči, což je z hlediska jejich věku zcela přirozené.

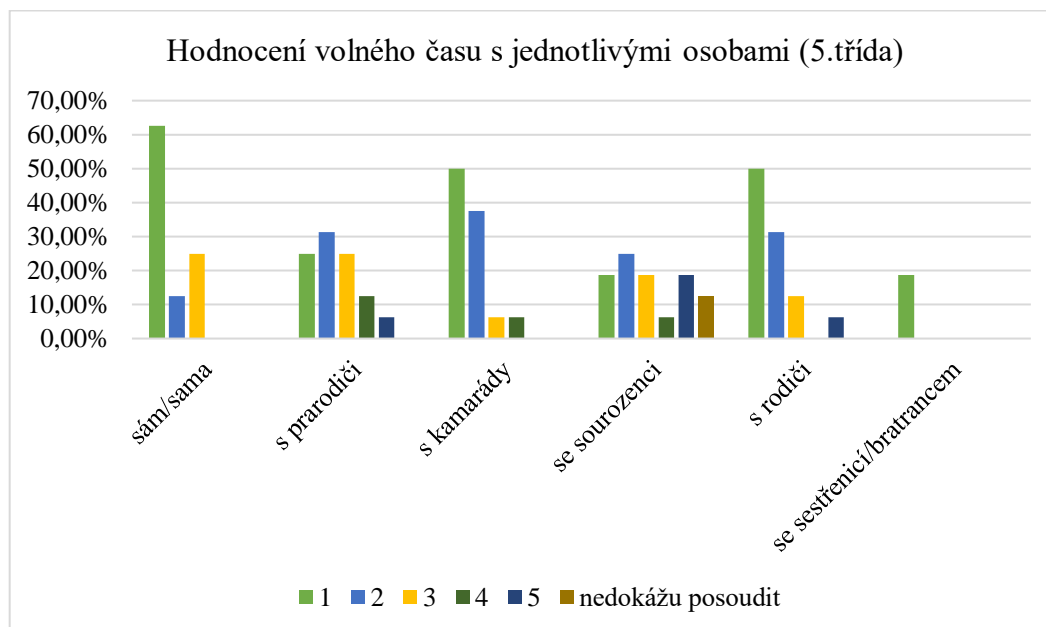
V období mladšího školního věku začínají nabývat na důležitosti také kamarádské vztahy, z grafu je patrné, že známkou 1 hodnotilo čas trávený s kamarády 66,20 % žáků (47).

Lze si všimnout, že čas trávený s prarodiči hodnotí žáci už pestřeji, z psychologického hlediska to můžeme přičíst mezigeneračním rozdílům. Známkou 1 hodnotilo čas trávený s prarodiči 46 % žáků (33). Jeden žák uvedl, že prarodiče nežijí, tato data jsou zohledněna v kategorii „nedokážu posoudit“.

Hodnocení trávení volného času se sourozenci je proměnlivé, 14,08 % žáků (10) uvedlo, že sourozence nemá. Nicméně 29,58 % (21) hodnotilo volný čas se svými sourozenci známkou 1 a 26,76 % (19) žáků hodnotilo volný čas trávený se svými sourozenci známkou 2.

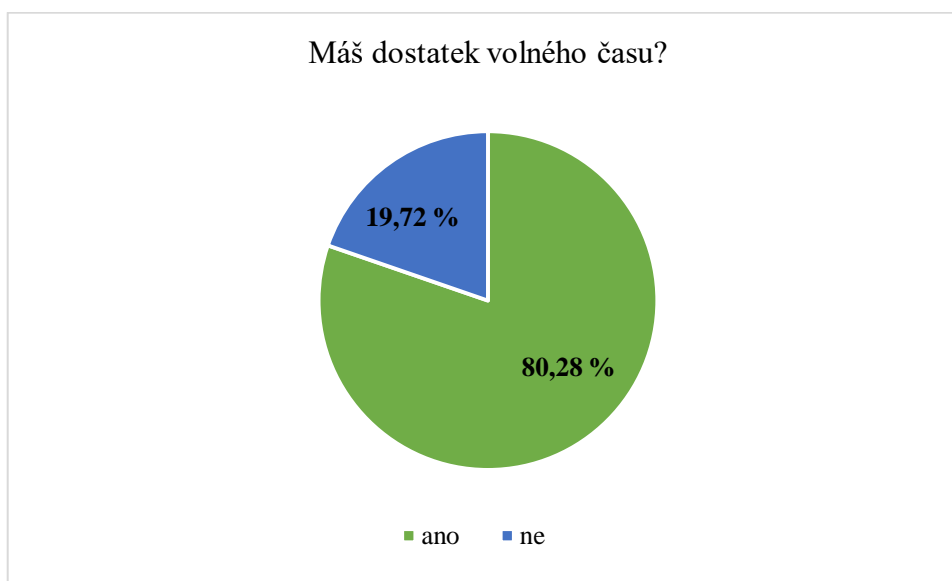
Graf 4 Hodnocení volného času s jednotlivými osobami (1. třída)

Graf 5 Hodnocení volného času s jednotlivými osobami (5. třída)

Přišlo nám zajímavé porovnat hodnocení žáků první třídy a hodnocení žáků páté třídy. Předchozí grafy (Graf 4 a Graf 5) tato hodnocení znázorňují. Zaznamenali jsme, že zatímco žáci první třídy hodnotí spíše nekriticky, hodnocení žáků páté třídy je už poněkud kritičtější a proměnlivější. U žáků první třídy si můžeme všimnout, že čas trávený o samotě hodnotilo 57,14 % (8) nejčastěji známkou 5, zatímco žáci páté třídy hodnotili čas trávený o samotě nejčastěji známkou 1, hodnotilo tak 62,50 % žáků (10). Přisuzujeme to tomu, že žáci páté třídy jsou již samostatní a dokáží si lépe zvolit činnost, které se můžou ve volném čase o samotě věnovat.

Otázka č. 4: Myslíš si, že máš dostatek volného času? (Pokud uvedeš „ne“, uveď důvod)

Graf 6 Máš dostatek volného času?

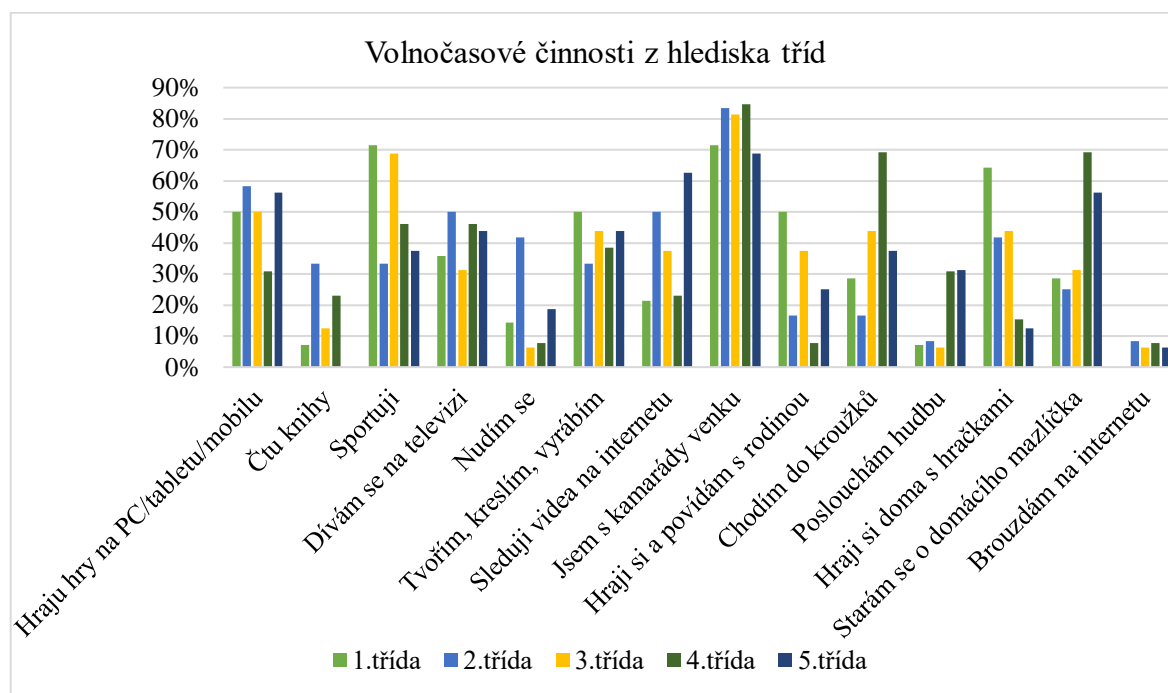
Z předchozího grafu (Graf 6) lze vyčíst, že 19,72 % žáků (14) pociťuje nedostatek volného času. Důvody, které považují žáci za příčinu nedostatku volného času, jsme shrnuly do tří kategorií, které uvádíme v následující tabulce (Tabulka 4) společně s četnostmi jejich výskytu.

Tabulka 4 Příčiny nedostatku volného času u žáků

Důvod nedostatku VČ	Četnost výskytu
Školní povinnosti	10
Pomáhání při chodu domácnosti	5
Přemíra kroužků	2

Jak je patrné z předchozí tabulky (Tabulka 4), nejčastějším důvodem, který zapříčiňuje pociťování nedostatku volného času žáků, jsou školní povinnosti. Žáci uváděli, že mají hodně úkolů nebo učení na písemné práce, celkem tak odpovědělo 10 žáků. Dále žáci uváděli, že pomáhají při chodu domácnosti, objevily se odpovědi jako pomoc s úklidem, nákupy, hlídáním mladších sourozenců, celkem tak odpovědělo 5 žáků. I přesto, že věnování se zájmovým činnostem řadíme mezi volnočasové aktivity, 2 žáci odpověděli, že nedostatek volného času u nich zapříčiňuje právě přemíra kroužků.

Otázka č. 5: Jaké činnosti děláš ve svém volném čase nejčastěji? (zaškrtni 5 činností)

Graf 7 Nejčastěji vykonávané činnosti ve volném čase

Z předchozího grafu (Graf 7) lze vyčíst, že žáci napříč třídami tráví svůj volný čas nejčastěji s kamarády venku, celkově tuto možnost zvolilo 77,46 % žáků (55).

Pouze 5,63 % žáků (4) má volný přístup k internetu, což považujeme za pozitivní z hlediska nástrah, která mohou na internetu čekat.

V dnešní době je u řady dětí trendem sledování videí na internetu, to se také potvrdilo u 39,44 % žáků (28). Celkem 49,30 % žáků (35) zvolilo, že ve svém volném čase hraje hry na PC/tabletu/mobilu. Sledování TV pak zvolilo 40,85 % žáků (29).

Ve volném čase také více jak polovina žáků, 52,11 % (37) dělá nějaký sport, což považujeme za žádoucí, jelikož ne nadarmo bývá považováno období mladšího školního věku za „zlatý věk motoriky“.

Za zmínění také stojí zjištění, že 42,25 % žáků (30) ve svém volném čase něco tvoří, kreslí či vyrábí, čímž dochází k rozvoji jemné motoriky a představivosti.

Celkem 42,25 % žáků (30) se stará o svého domácího mazlíčka, čímž se u žáků rozvíjí smysl pro zodpovědnost.

Dohromady 39,44 % žáků (28) zvolilo, že ve svém volném čase chodí do kroužků.

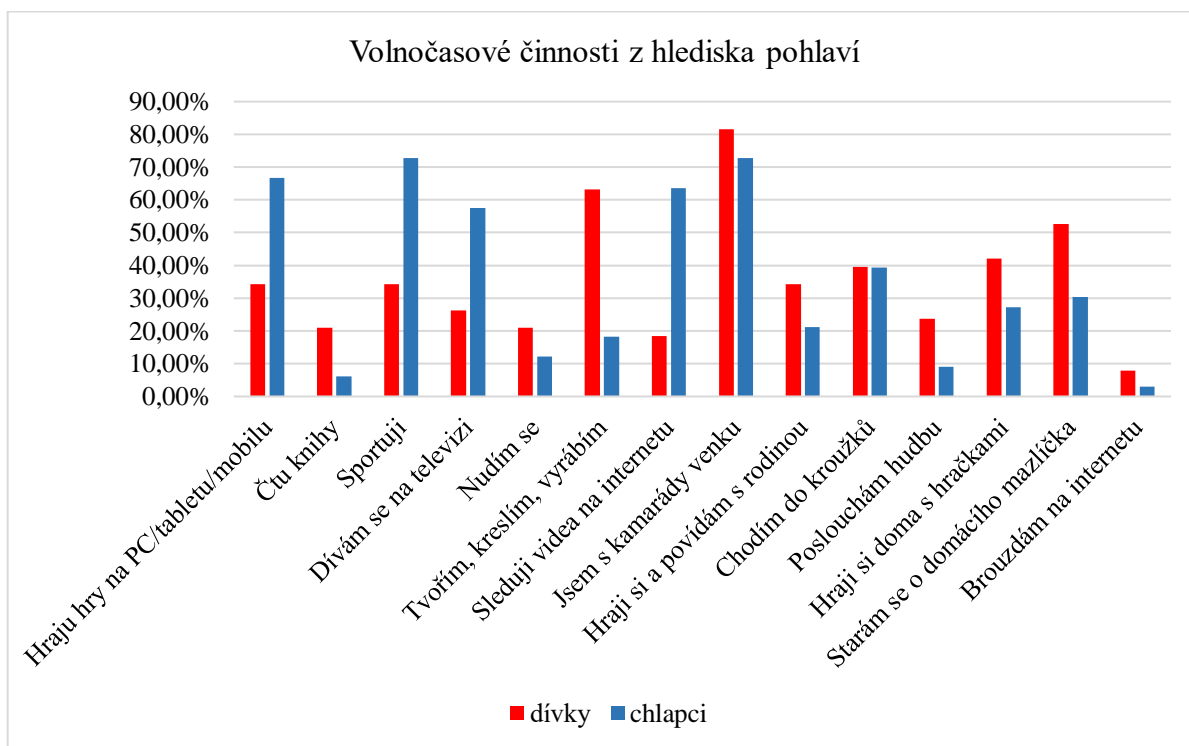
Celkem 35,21 % žáků (25) zvolilo, že si ve svém volném čase často hrají doma s hračkami, z grafu lze vyčíst, že tato volba činnosti převládá u žáků 1., 2. a 3. třídy, ve 4. a 5. třídě se tento trend snižuje. Přičítáme to tomu, že žáci 4. a 5. třídy mají více školních povinností, a také že z hlediska jejich vývoje preferují složitější hry s předem danými pravidly.

Trend v poslechu hudby se zvyšuje s rostoucím věkem, celkem tuto činnost zvolilo 16,90 % žáků (12).

Negativně hodnotíme zjištění, že pouze 14,08 % žáků (10) zvolilo, že ve svém volném čase čte, v 5. třídě pak četbu nezvolil žádný žák.

Také skutečnost, že 16,90 % žáků (12) se ve svém volném čase často nudí není příliš žádoucí, časem tato nuda může vést k osvojení nevhodných návyků, co se životního stylu týče.

Dvě dívky (2,82 % žáků) napsaly do kolonky „jiné“, že ve svém volném čase vaří a pečou, to jsem však v grafu z hlediska zanedbatelného výskytu nezohlednila.

Graf 8 Volnočasové činnosti z hlediska pohlaví

Na základě předchozího grafu (Graf 8), který znázorňuje vykonávané volnočasové aktivity z hlediska pohlaví lze říci, že tvoření, kreslení a vyrábění se věnují ve svém volném čase především dívky. U chlapců je více v oblibě sledování videí na internetu a hraní her na PC, tabletu či mobilu.

Celkem 42,11 % (16) dívek a 27,27 % (9) chlapců zvolilo, že si hrají doma s hračkami.

Výskyt sledování televize ve volném čase je u chlapců z 57,58 % (19), zatímco u dívek pouze z 26,32 % (10). Poslech hudby mají více v oblibě dívky 23,68 % (9), chlapci pak volili poslech hudby pouze z 9,09 % (3).

Sportu se ve svém volném čase věnuje 72,73 % (24) chlapců. Dívky pak volily, že sportují z 34,21 % (13). Je zajímavé, že chlapci sportují častěji než dívky, ale jinak volí pasivní způsob zábavy. Sledují častěji videa na internetu, sledují TV a hrají hry na elektronických zařízeních.

Dívky častěji, než chlapci volily, že se ve svém volném čase starají o domácího mazlíčka. Zde se projevuje potřeba dívek se o někoho starat a pečovat. Také častěji volily, že ve svém volném čase jsou s kamarády venku a tráví svůj volný čas povídáním a hraním s rodinou. Můžeme tedy říci, že dívky mají větší potřebu sociálních kontaktů než chlapci.

Návštěvnost zájmových kroužků je u obou pohlaví téměř vyrovnaná.

V následující tabulkách (Tabulka 5 a Tabulka 6) znázorňuji pro potřebu této práce tři nejčastěji vykonávané činnosti ve volném čase u dívek a tři nejčastěji vykonávané činnosti ve volném čase u chlapců.

Tabulka 5 Nejčastěji vykonávané činnosti ve volném čase (dívky)

Dívky		
1. místo	2. místo	3. místo
Jsem s kamarády venku	Tvořím, kreslím, vyrábím	Starám se o domácího mazlíčka

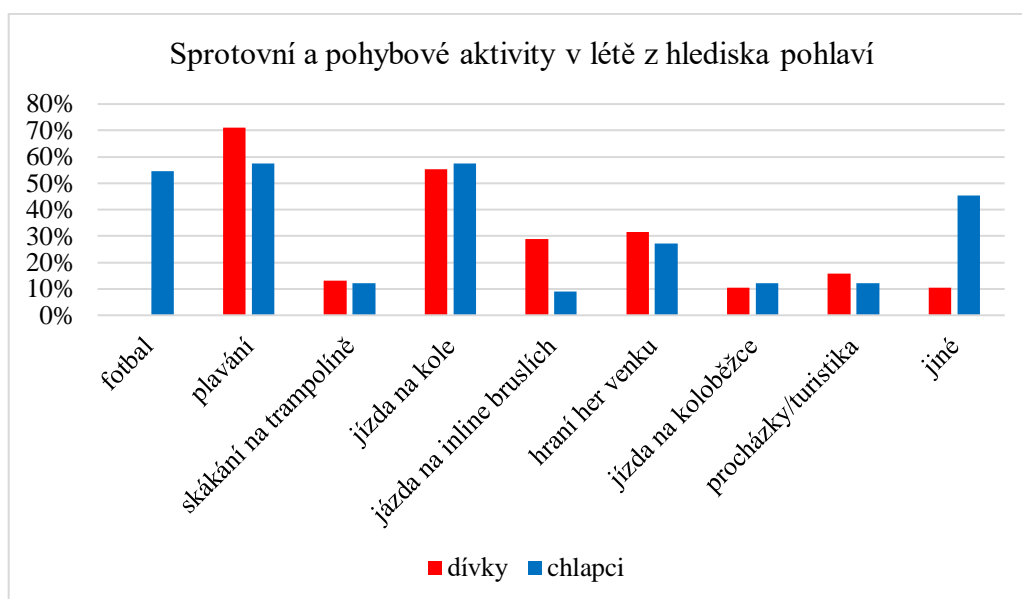
Tabulka 6 Nejčastěji vykonávané činnosti ve volném čase (chlapci)

Chlapci		
1. místo	2. místo	3. místo
Jsem s kamarády venku/sportuji	Hraju hry na PC/tabletu/mobilu	Sleduji videa na internetu

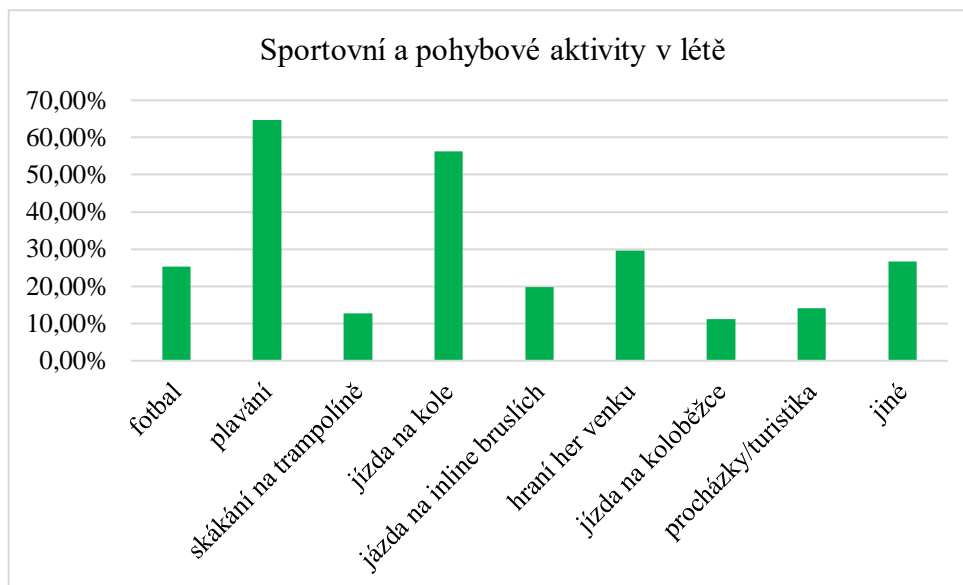
Otázka č. 6: Jakým sportům a pohybovým aktivitám se věnuješ ve volném čase v létě a v zimě? Uveď do tabulky ke každému ročnímu období maximálně tři sporty a pohybové aktivity.

V této otevřené otázce měli žáci do tabulky napsat, jaké sporty či pohybové aktivity dělají v létě a v zimě. Mohli uvést u každého z výše uvedených ročních období maximálně 3 aktivity. Někteří žáci uvedli ke každému ročnímu období pouze dvě aktivity, někteří pouze jednu.

Objevily se i úsměvné aktivity, kdy jeden žák uvedl, že v létě se opaluje a v zimě topí. To jsem samozřejmě v následujícím grafu nezohlednila.

Graf 9 Sportovní a pohybové aktivity z hlediska pohlaví (léto)

Graf 10 Sportovní a pohybové aktivity (léto)

Nejčastěji žáci uváděli (Graf 9, Graf 10), že v létě chodí na koupaliště, koupou se doma v bazénu, plavou. Plavání uvedlo 64,79 % žáků. Z toho činnost plavání uvedlo 71,05 % dívek (27) a 57,58 % chlapců (19).

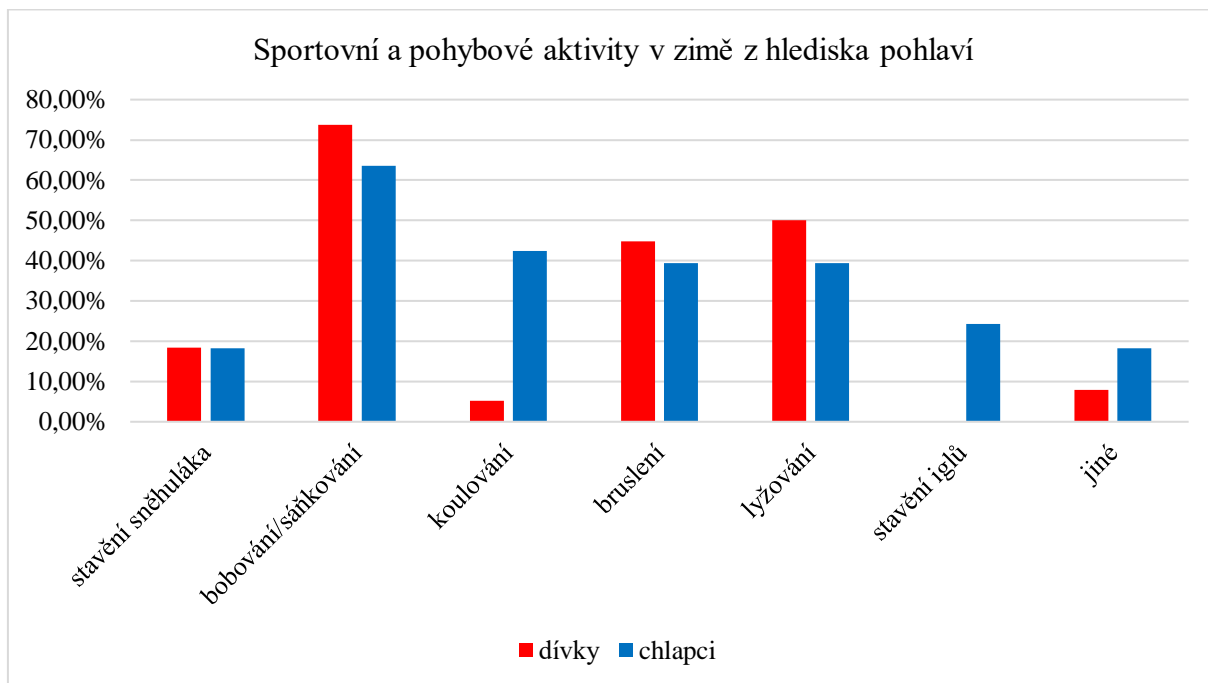
Mezi oblíbenou činnost v létě patří také s 56,34 % jízda na kole. Jízdu na kole uvedlo 55,26 % dívek (21) a 57,58 % chlapců (19).

V kategorii „hraní her venku“ se skrývají tyto aktivity: vybíjená 5,63 % (4), 2,63 % dívek (1) a 9,09 % chlapců (3), hra „Hoňkoschovka“ 5,63 % (4), 5,26 % dívek (2) a 6,06 % chlapců (2), skákání panáka 4,23 % žáků, jedná se o dívky (3; 7,89 %), hra Cukr, káva, limonáda, čaj, rum, bum 4,23 % (3), 2,63 % dívek (1) a 6,06 % chlapců (2), lezení po stromech 1,41 %, jedná se o chlapce (1; 3,03 %), stavění bunkru 1,41 %, kdy se také jedná o chlapce (1; 3,03%), badminton 2,82 % uvedly 2 dívky (5,26 %). Zbývající 4,23 % žáků (3 dívky) uvedlo pouze „hrají hry venku“, „běhám venku“, „jsem venku“.

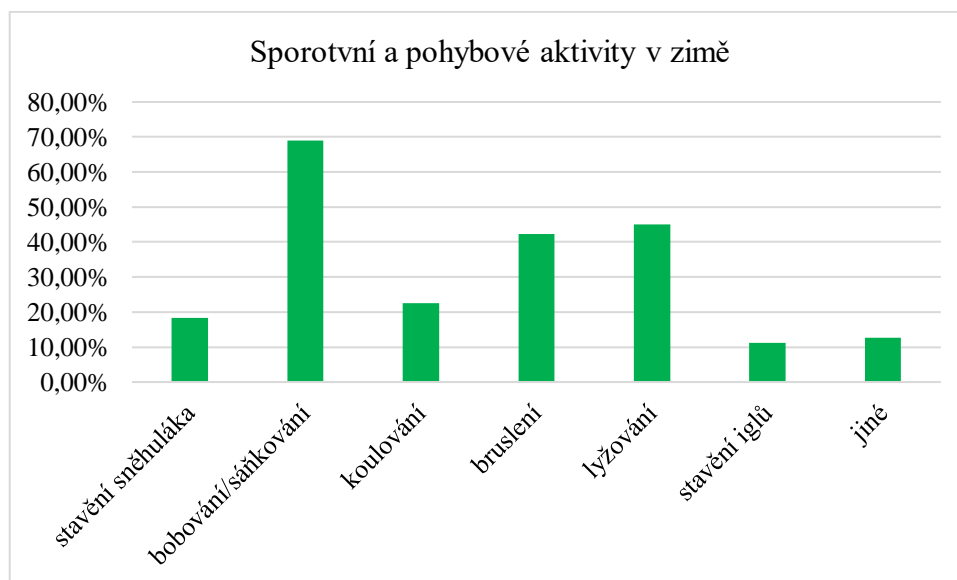
Skákání na trampolíně uvedlo 12,68 % žáků (9), 13,16 % dívek (5) a 12,12 % chlapců (4). Jízdě na inline bruslích se v létě věnuje 19,72 % žáků (14), 28,95 % dívek (11) a 9,09 % chlapců (3). Na koloběžce jezdí 11,27 % žáků (8), 10,53 % dívek (4) a 12,12 % chlapců (4). Chůze na procházky a turistiku jsem sjednotila do jedné kategorie, kdy tuto činnost uvedlo 14,08 % žáků (10), 15,79 % dívek (6) a 12,12 % chlapců (4).

V kolonce „jiné“ se skrývají tyto aktivity: ping pong 1,41 % (1 chlapec; 3,03 %), jízda na čtyřkolce 2,82 % žáků (2 chlapci; 6,06 %), parkour 4,23 % (3 chlapci; 9,09 %), jízda na koni 5,63 % (4 dívky; 10,53 %), florbal 7,04 % (5 chlapců; 15,15 %), jízda na skateboardu 5,63 %

(4 chlapci, 12,12 %). 25,35 % žáků také napsalo, že v létě hraje fotbal, přičemž si můžeme všimnout, že se jednalo pouze o chlapce (18; 54,55 %).

Graf 11 Sportovní a pohybové aktivity z hlediska pohlaví (zima)

Graf 12 Sportovní a pohybové aktivity (zima)

Jak z předchozího grafu (Graf 11 a Graf 12) vyplývá, žáci prvního stupně základní školy Městečko Trnávka v zimě nejčastěji bobují či sáňkují, tuto aktivitu uvedlo 69,01 % žáků (49), z toho 73,68 % dívek (28) a 63,64 % chlapců (21). Oblíbenou aktivitou v zimě je také lyžování. Lyžování je oblíbené u 45,07 % žáků (32), z toho u 50 % dívek (19) a 39,39 % chlapců (13).

Na bruslích v zimě jezdí 42,25 % žáků (30), jedná se o 44,74 % dívek (17) a 39,39 % chlapců (13).

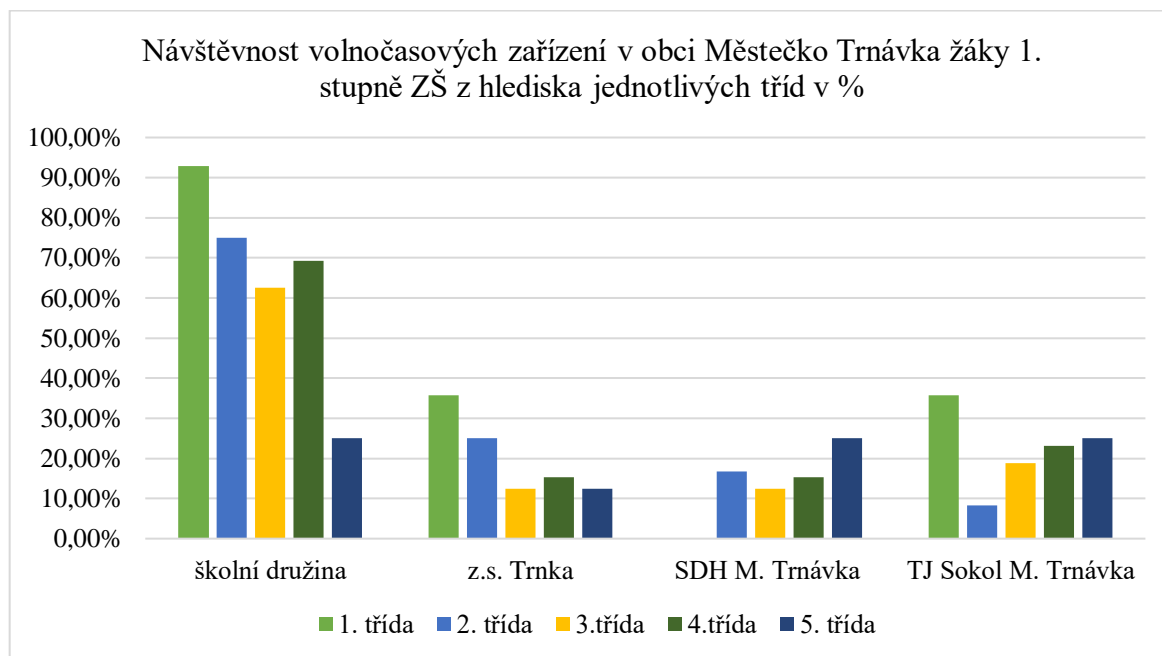
Další zmiňovanou aktivitou bylo koulování, přičemž koulování uvedlo 22,54 % žáků (16), z čehož je 5,26 % dívek (2) a 42,42 % chlapců (14). Větší oblíbenost mezi chlapci přisuzujeme tomu, že chlapci jsou při hře agresivnější a divočejší než dívky.

Stavění sněhuláků zmínilo 18,31 žáků (13), a to 18,42 % dívek (7) a 18,18 % chlapců (6).

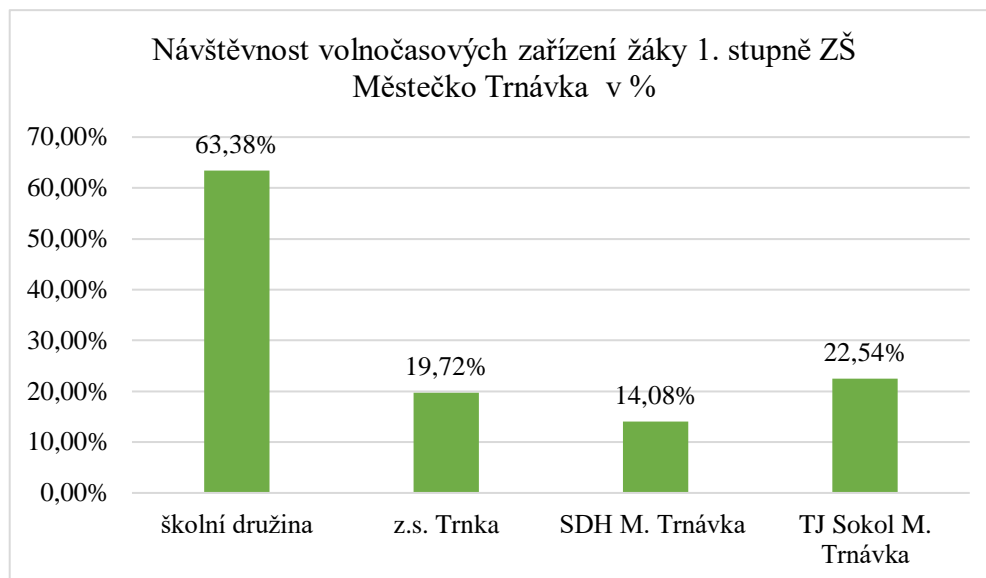
Stavění iglú má v oblibě 11,27 % žáků (8), kdy se jedná pouze o chlapce. Celkem tak stavění iglú uvedlo 24,24 % chlapců (8).

V kategorii jiné se skrývají tyto aktivity: jízda na snowboardu 7,04 %, 5,26 % dívek (2) a 9,09 % chlapců (3), hraní hokeje, který uvedlo 2,82 % žáků (2), jedná se o 6,06 % chlapců (2). Poslední aktivitou, která se skrývá v kategorii „jiné“ je jízda na běžkách, kterou zmínilo 2,82 % žáků (2, 2,63 % dívek (1) a 3,03 % chlapců (1).

Otázka č. 7: Označ zařízení, která navštěvuješ ve svém volném čase v Městečku Trnávce, dopiš za ně, do jakého kroužku tam chodíš/co tam děláš a ohodnot' každý kroužek známkou 1-5 jako ve škole.

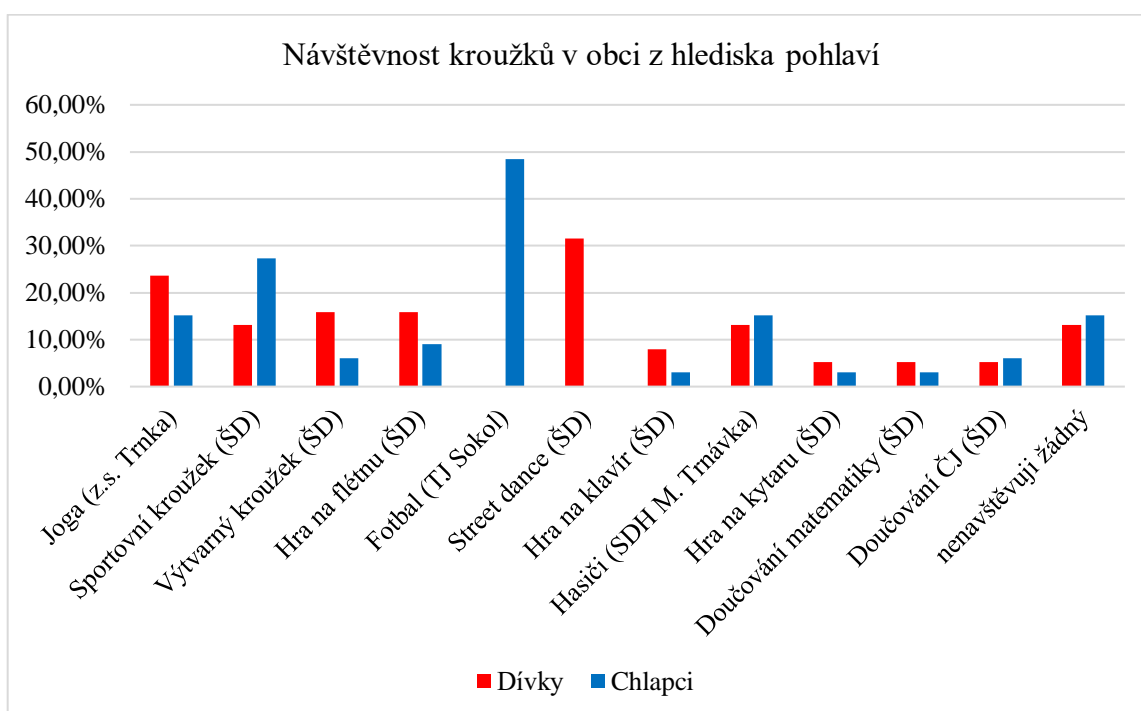

Graf 13 Návštěvnost volnočasových zařízení z hlediska tříd

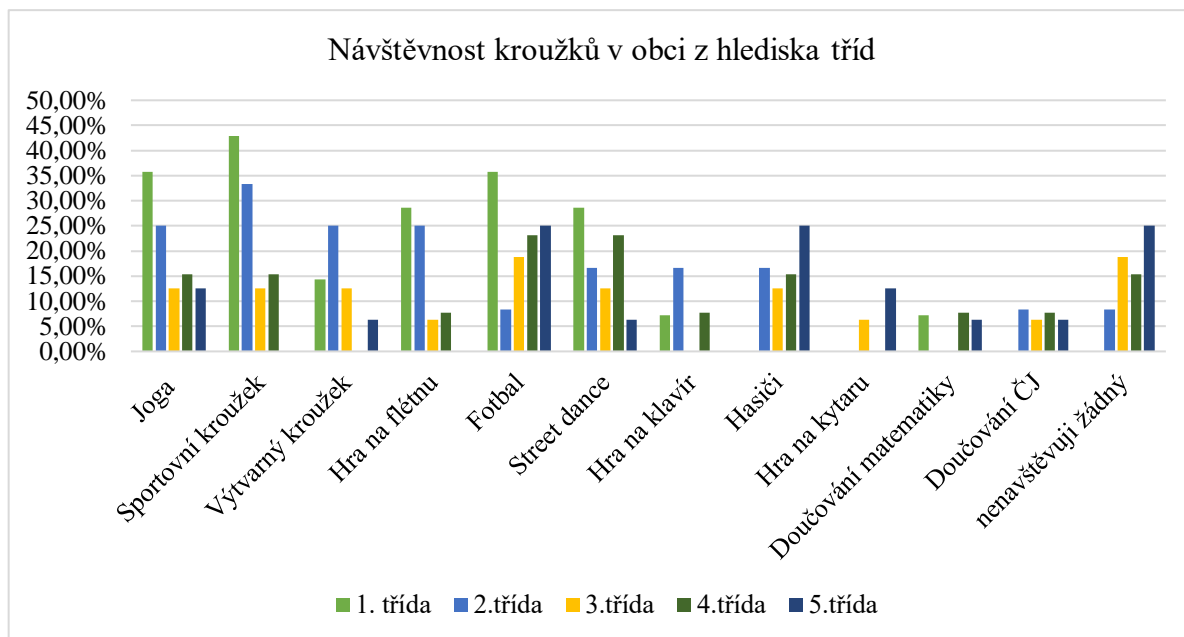

Graf 14 Návštěvnost volnočasových zařízení v obci žáky

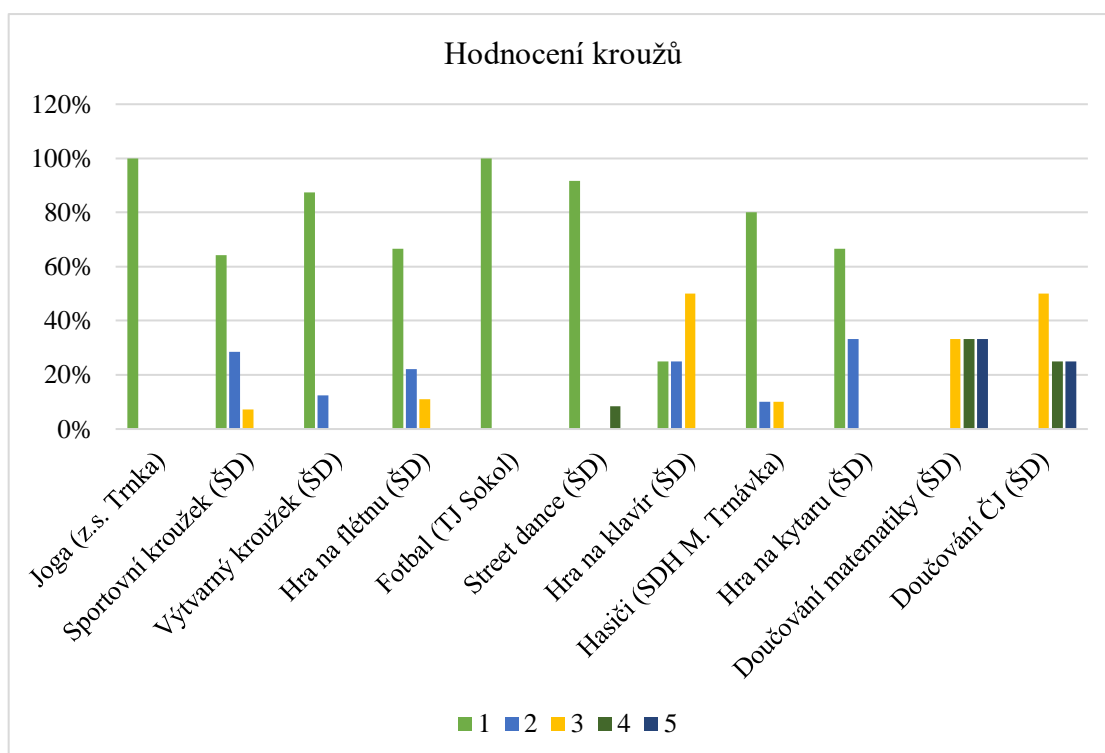
Z předchozích grafů (Graf 13 a Graf 14) vyplývá, že 63,38 % žáků navštěvuje školní družinu. Přičemž si můžeme všimnout, že družinu navštěvují převážně žáci 1.-4. třídy, z 5. třídy pak do družiny chodí pouze 25 % žáků (4). Zapsaný spolek Trnku navštěvuje 19,72 % žáků (14), Sbor dobrovolných hasičů 14,08 % žáků (10) a TJ Sokol 22,54 % žáků (16).

Graf 15 Návštěvnost kroužků v obci z hlediska pohlaví

Graf 16 Návštěvnost kroužků v obci z hlediska tříd

Graf 17 Hodnocení kroužků žáky

Předchozí graf znázorňuje návštěvnost kroužků žáky v rámci volnočasových zařízení, která v obci Městečko Trnávka působí (Graf 15 a Graf 16). Další graf (Graf 17) znázorňuje hodnocení těchto kroužků, kdy měli žáci hodnotit známkou jako ve škole (1 = nejlepší, 5 = nejhorší).

Lze si všimnout, že 23,68 % dívek (9) a 15,15 % chlapců (5) dochází do kroužku jógy, který nabízí z. s. Trnka. Z grafu si lze všimnout, že kroužek jógy všichni docházející žáci hodnotili známkou 1. V kroužku jógy žáci cvičí, protahují se a hrají pohybové hry.

Sportovní kroužek, který ve spolupráci s TJ Sokol nabízí školní družina, navštěvuje 13,16 % dívek (5) a 27,27 % chlapců (9). Sportovní kroužek hodnotilo 64,29 % žáků (9) známkou 1, 28,57 % žáků (4) známkou 2 a 7,14 % žáků (1) známkou 3. Ve sportovním kroužku hrají žáci různé pohybové a míčové hry.

Do výtvarného kroužku, který nabízí školní družina, dochází 15,79 % dívek (6) a 6,06 % chlapců (2). 87,50 % žáků (7) hodnotilo výtvarný kroužek známkou 1, zbylých 12,50 % žáků (1) známkou 2. Ve výtvarném kroužku děti kreslí, malují, ale také vyrábí z různých druhů materiálu.

Školní družina ve spolupráci se ZUŠ Moravská Třebová nabízí hru na flétnu, přičemž na flétnu dochází 15,79 % dívek (6) a 9,09 % chlapců (3), žáci kroužek hry na flétnu hodnotili z 66,70 % známkou 1 (6), z 22,22 % známkou 2 (2) a z 11,11 % známkou 3 (1). Dále nabízí hru na klavír, na který dochází 7,89 % dívek (3) a 3,03 % chlapců (1). Hru na klavír hodnotilo 25 % žáků známkou 1 (1), 25 % žáků známkou 2 (1) a 50 % žáků známkou 3 (2). V neposlední řadě nabízí školní družina ve spolupráci se ZUŠ Moravská Třebová hru na kytaru. Dochází na ni 5,26 % dívek (2) a 3,03 % chlapců (1). Hru na kytaru hodnotili žáci z 66,67 % známkou 1 (2) a z 33,33 % známkou 2 (1).

48,48 % chlapců (16) se věnuje hře fotbalu, který zaštiťuje TJ Sokol Městečko Trnávka. Fotbal hodnotili všichni chlapci známkou 1.

Taneční kroužek street dance, který nabízí za spolupráce se z. s. Trnka školní družina, navštěvuje 31,58 % dívek (12). 91,67 % dívek (11) hodnotilo taneční kroužek známkou 1, 8,33 % dívek (1) známkou 4.

Kroužek hasičů navštěvuje 13,16 % dívek (5) a 15,15 % chlapců (5), přičemž 80 % žáků (8) hodnotilo kroužek hasičů známkou 1, 10 % žáků (1) známkou 2 a 10 % žáků (1) známkou 3.

Školní družina nabízí také doučování matematiky a českého jazyka. Na doučování matematiky dochází 5,26 % dívek (2) a 3,03 % chlapců (1). Žáci hodnotili doučování matematiky poněkud kriticky, kdy 33,33 % žáků (1) hodnotilo kroužek známkou 3, 33,33 % žáků (1) známkou 4 a 33,33 % žáků (1) známkou 5. Doučování českého jazyka, které poskytuje

také školní družina, pak zmínilo 5,26 % dívek (2) a 6,06 % chlapců (2). Doučování českého jazyka hodnotilo 50 % žáků (2) známkou 3, 25 % žáků (1) známkou 4 a 25 % žáků (1) známkou 5.

Žádný kroužek, která tato zařízení nabízejí, nenavštěvuje 13,16 % dívek (5) a 15,15 % chlapců (5). Překvapilo nás také zjištění, že všichni žáci první třídy navštěvují minimálně jeden kroužek, a to převážně kroužky, které nabízí školní družina, ale také z. s. Trnka a TJ Sokol.

Otázka č. 8: Dojíždíš do jiné obce na nějaký kroužek?

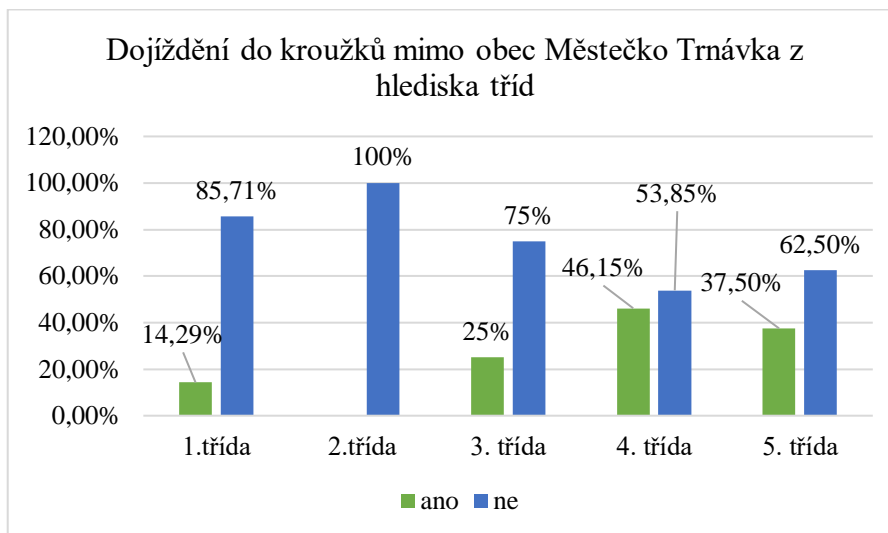
Graf 18 Dojíždění do kroužků mimo obec Městečko Trnávka

Graf 19 Žáci dojíždějící do kroužků (dle pohlaví)

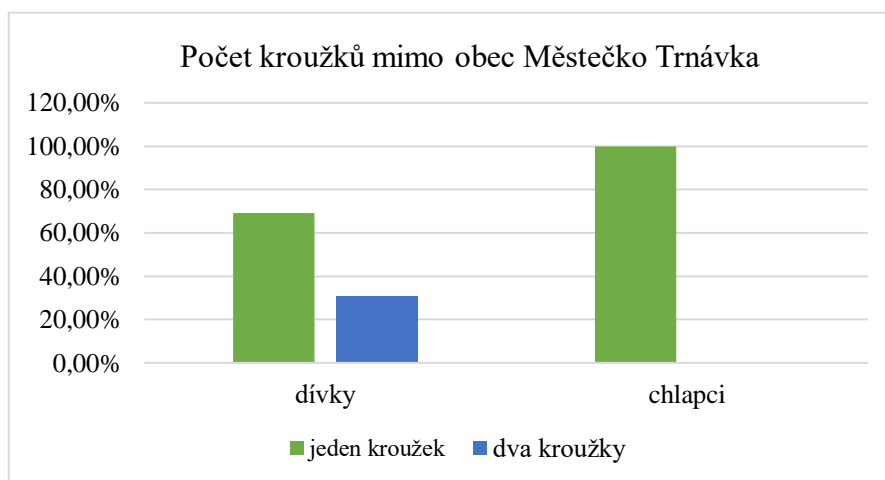
Z předchozího grafu (Graf 18) vyplývá, že 74,65 % žáků (53) nedojíždí do jiné obce za zájmovým kroužkem. Nicméně zbylých 25,35 % žáků (18) zvolilo, že jezdí mimo obec

Městečko Trnávka za účelem volnočasového vyžití. Z počtu těchto 18 žáků lze z Grafu 19 konstatovat, že se jedná o 72 % dívek (13) a 28 % chlapců (5).

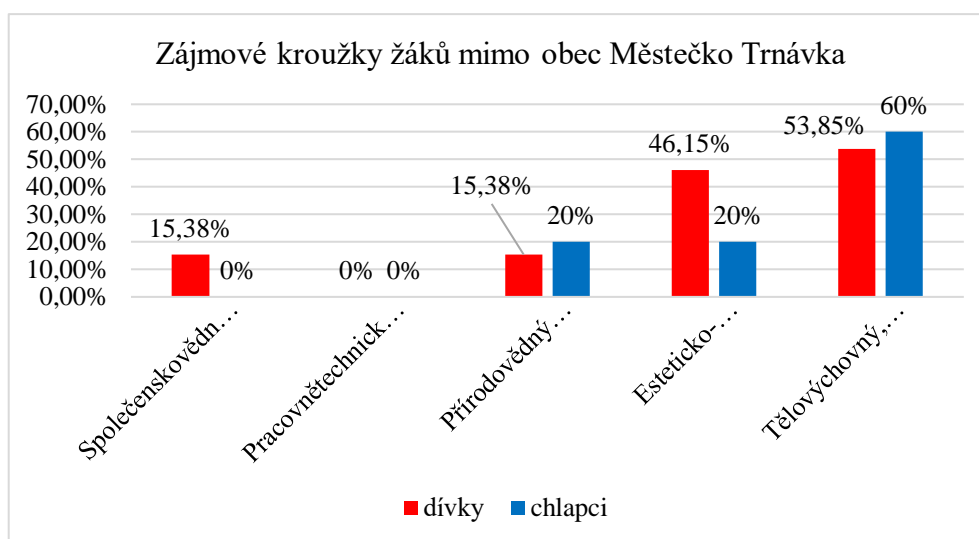
Graf 20 Dojíždění do kroužků mimo obec Městečko Trnávka (z hlediska tříd)

Z předchozího grafu (Graf 20) lze usoudit, že nejvíce žáků dojíždí za zájmovou činností mimo obec Městečko Trnávka od 3.-5. třídy. Přisuzujeme to tomu, že žáci 3.-5. třídy již mají jistý přehled o zájmových činnostech, jsou více vybíraví a jejich zájmy jsou více specifitější než u žáků 1.-2. třídy. Tito starší žáci jsou také už více samostatní, zvládnou již sami cestovat autobusem, rodiče už o ně nemusí mít takový strach jako o žáky 1. a 2. třídy. Přece jen žáci 1. a 2. třídy se teprve celkově adaptují na školní režim, jsou více unavení a cesta za zájmovou činností by pro ně mohla být ještě poněkud stresující a vyčerpávající.

Graf 21 Počet kroužků mimo obec Městečko Trnávka

Z grafu výše (Graf 21) vyplývá, že 100 % chlapců (5), dojíždí mimo obec Městečko Trnávka na jeden zájmový kroužek. O dívkách se to však říci nedá, jelikož 30,77 % dívek (4) dojíždí do dvou zájmových kroužků mimo obec Městečko Trnávka.

Graf 22 Zaměření zájmových kroužků (mimo obec Městečko Trnávka)

Kroužky, do kterých žáci dojíždějí mimo obec Městečko Trnávka, jsme rozdělily do jednotlivých oblastí podle toho, které činnosti se v nich věnují. Tuto kategorizaci zájmových činností uvádí mimo jiné Pávková (2014, s. 70-75). Z grafu (Graf 22) vyplývá, že nejčastěji žáci dojíždějí do kroužku se zaměřením tělovýchovným, sportovním a esteticko-výchovným. Do kroužku se zaměřením pracovní-technickým nedojíždí žádný z žáků.

Ke společensko-vědním kroužkům jsme zařadili: Skaut (2)

Přírodovědné kroužky zastupuje kroužek péče a jízdy na koních (2) a kroužek Astronomie hrou (1).

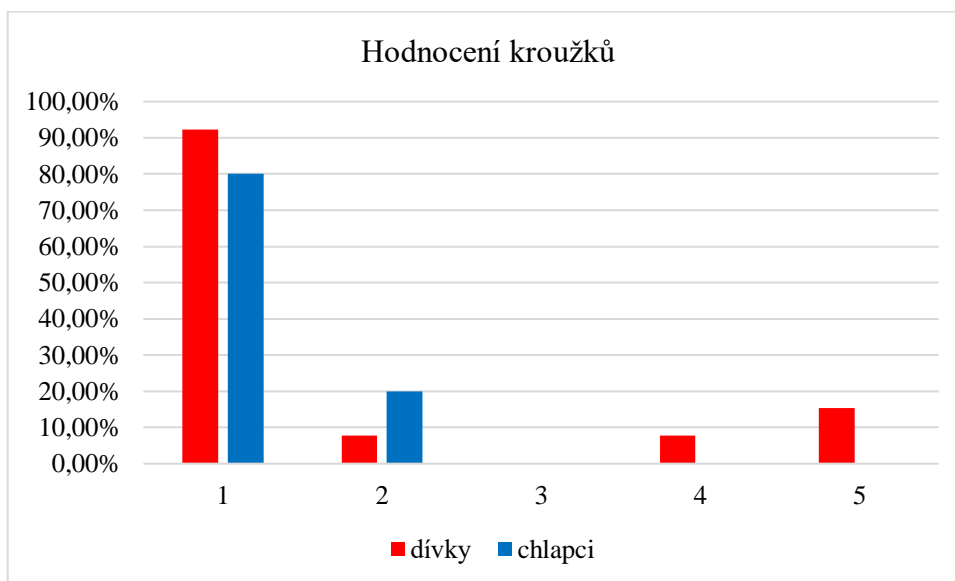
K esteticko-výchovným kroužkům jsme zařadili: Výtvarný kroužek (1), Pěvecký sbor (2), Hra na flétnu (3), Taneční kroužek (1).

Kategorii tělovýchovných a sportovních kroužků zastupují kroužky: Florbal (2), Lezecký kroužek (1), Plavecký kroužek (2), Gymnastika (1), Hokej (1), Atletika (1), Agility (1), Mažoretky (1).

Tabulka 7 Dojíždění do kroužků mimo Městečko Trnávku

Kam dojíždí	Kolik žáků
Chornice	2
Velké Opatovice	1
Moravská Třebová	11
Mohelnice	2
Útěchov	2
Jevíčko	1

Z tabulky výše (Tabulka 7) vyplývá, že žáci nejčastěji dojíždí za zájmovými kroužky do Moravské Třebové. Do dvou kroužků do Velkých Opatovic dojíždí 1 dívka a do Moravské Třebové 2 dívky. 1 dívka pak dojíždí do jednoho kroužku do Útěchova a do jednoho do Moravské Třebové.

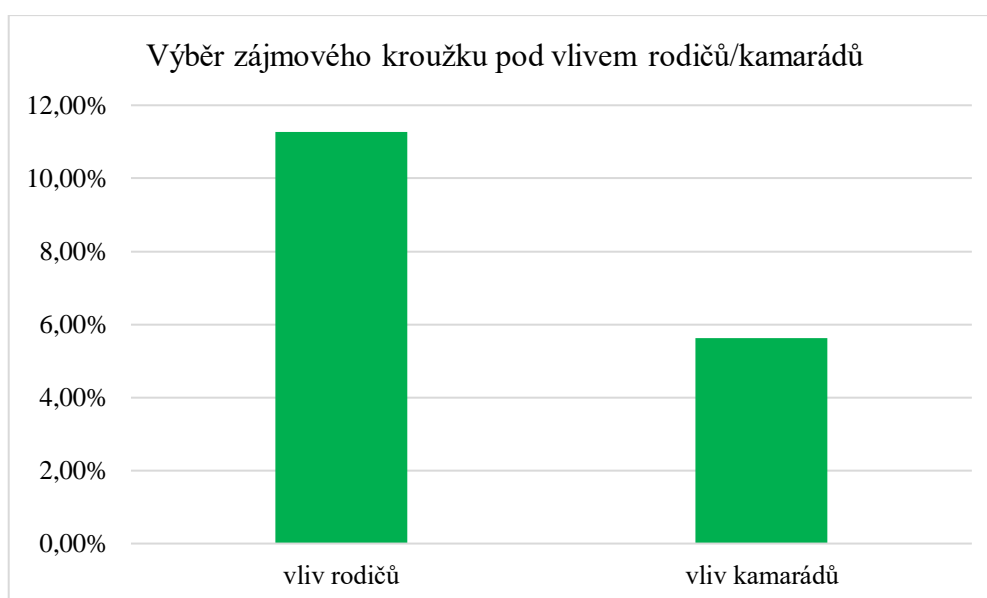
Graf 23 Hodnocení kroužků žáky (mimo obec Městečko Trnávka)

Žáci zájmové kroužky, za kterými dojíždí, hodnotili převážně známkou 1. Nicméně jedna dívka hodnotila oba kroužky, do kterých dojíždí známkou 5. Jedna dívka hodnotila kroužek známkou 4 a své známkování odůvodnila tvrzením, že ji kroužek nebaví a chodí do něj, jelikož musí. V obou případech se pak jednalo o docházení do sboru, u druhé dívky se jednalo ještě o hru na flétnu. (Graf 23)

Otázka č. 10: Vypiš kroužky, které:

- sis vybral sám a baví tě
- ti vybrali rodiče, ale tebe nebaví
- navštěvuješ, protože tam chodí kamarádi

Data z této otázky jsme využily ke zjištění toho, co má u žáků prvního stupně základní školy Městečko Trnávka vliv při výběru kroužků. Nejčastěji žáci uváděli, že si zájmový kroužek vybrali sami a baví je. Nicméně někteří žáci chodí do nějakého kroužku i přes to, že je nebaví, ale chodit tam musí, protože to chtějí rodiče, případně některý kroužek navštěvují, protože tam chodí kamarádi. V grafu (Graf 24) uvádíme v procentuálním vyjádření, kolik žáků nenavštěvuje nějaký kroužek z vlastního přesvědčení, ale navštěvuje ho pod vlivem rodičů či kamarádů.

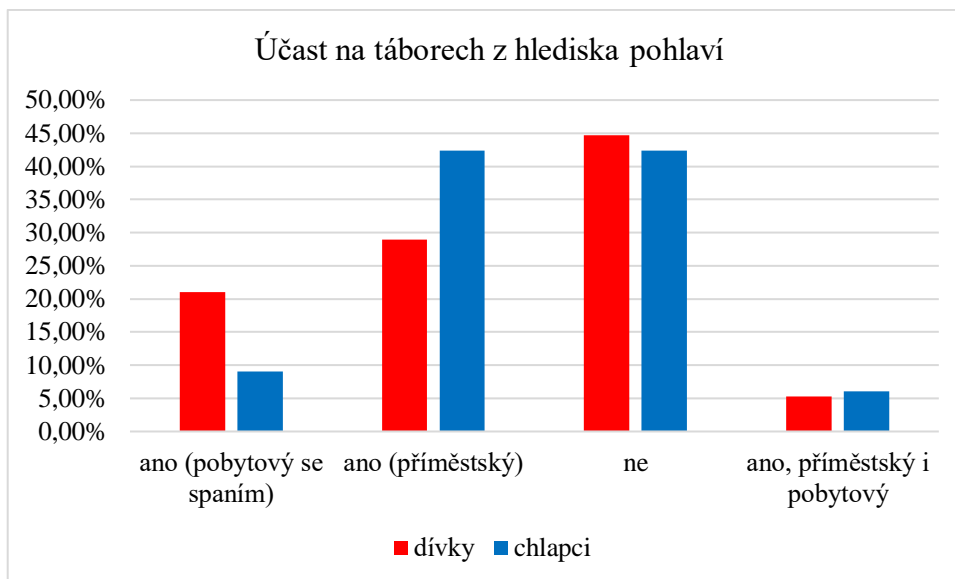
Graf 24 Výběr zájmového kroužku pod vlivem rodičů/kamarádů

Otázka č. 11: Jezdíš o prázdninách na tábory?

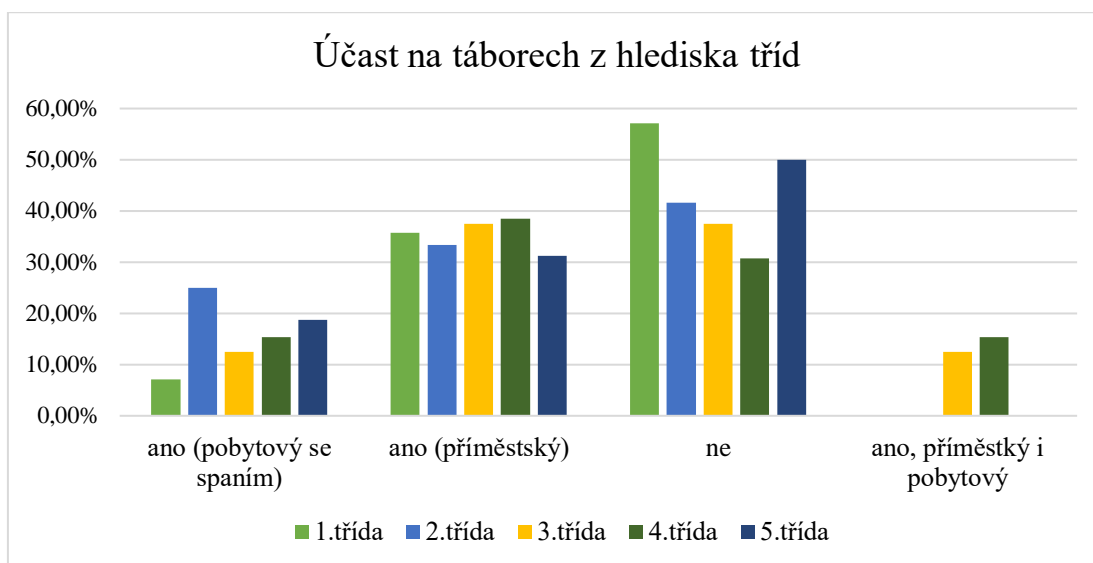
Žáci měli u této otázky na výběr:

- Ano – pobytový (se spaním)
- Ano – příměstský (odpoledne se jde domů)
- Ne

Vzhledem k tomu, že někteří žáci uvedli, že jezdí na pobytový i příměstský, vytvořili jsme k tomu v následujících grafech příslušnou kategorii.

Graf 25 Účast na táborech z hlediska pohlaví

Graf 26 Účast na táborech z hlediska tříd

Zjistili jsme, že na pobytový tábor jezdí 21,05 % dívek (8) a 9,09 % chlapců (3). Z hlediska tříd je to 7,14 % žáků první třídy (1), 25 % žáků druhé třídy (3), 12,50 % žáků třetí třídy (2), 15,38 % žáků čtvrté třídy (2) a 18,75 % žáků páté třídy (3). (Graf 25 a Graf 26)

Žáci se však častěji účastní tábora příměstského, což je pochopitelné, jelikož příměstský tábor, který pořádá z. s. Trnka má v obci již svou určitou tradici. Příměstského tábora se účastní z hlediska pohlaví 28,95 % dívek (11) a 42,42 % chlapců (14). Z hlediska tříd se účastní

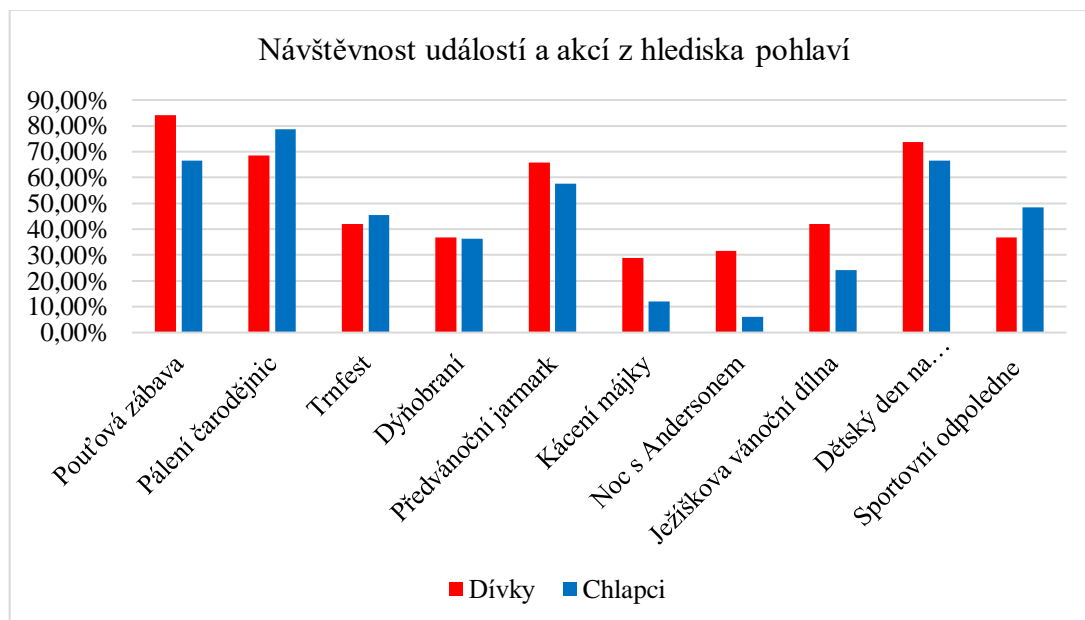
příměstského tábora žáci skoro vyrovnaně. V rámci první třídy se jedná o 35,71 % žáků (5), druhé třídy o 33,33 % žáků (4), třetí třídy 37,50 % (6), čtvrté třídy 38,46 % (5) a v rámci páté třídy o 31,25 % žáků (5). (Graf 25 a Graf 26)

Příměstského i pobytového tábora se účastní 5,26 % dívek (2) a 6,06 % chlapců (2). Z hlediska tříd se jedná o 12,50 % žáků (2) třetí třídy a 15,38 % žáků (2) čtvrté třídy. (Graf 25 a Graf 26)

Táborů se neúčastní 44,74 % dívek (17) a 42,33 % chlapců (14). Z hlediska tříd to je 57,14 % žáků (8) první třídy, 41,67 % žáků (5) druhé třídy, 37,50 % žáků (6) třetí třídy, 30,77 % žáků (4) čtvrté třídy a 50 % žáků (8) páté třídy. Myslím si, že je to škoda, jelikož já osobně jsem byla na táboře poprvé v páté třídě a litovala jsem, že jsem nejezdila už dříve. Na táboře může člověk mimo jiné poznat skvělé lidi, získat inspiraci a rozvíjet týmového ducha. (Graf 25 a Graf 26)

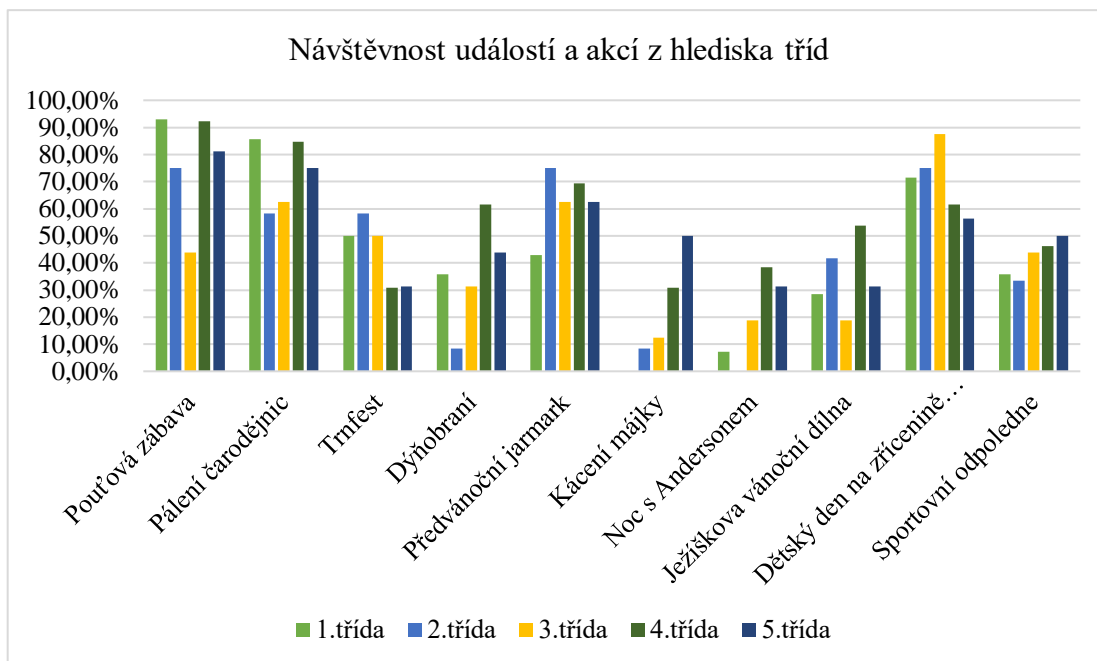
Otázka č. 12: Zúčastnil/a ses někdy některých z níže uvedených akcí v Městečku Trnávce?

Žáci měli z výčtu zaškrtnout všechny akce, kterých se někdy v Městečku Trnávce zúčastnili. Případně mohli doplnit akci, na které v Městečku Trnávce byli, ale ve výčtu není. Žádný žák však žádnou jinou akci nedoplňoval.

Graf 27 Návštěvnost událostí/akcí pořádaných v obci Městečko Trnávka (dle pohlaví)

Graf 28 Návštěvnost událostí/akcí pořádaných v obci Městečko Trnávka (dle tříd)

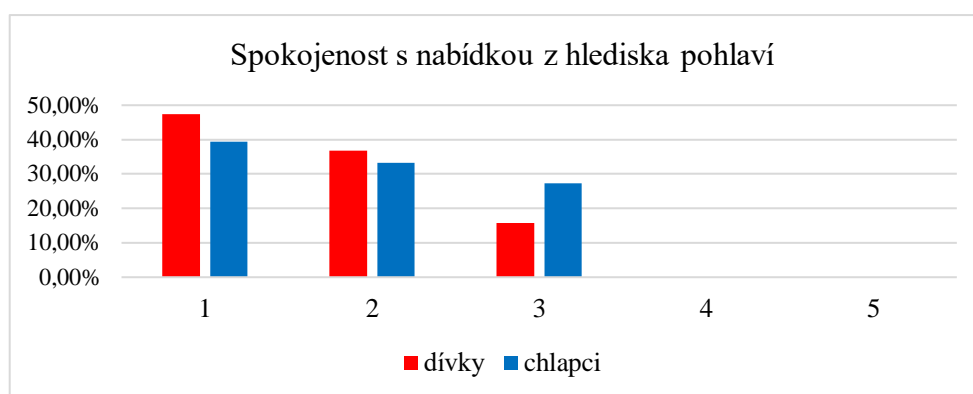
Z grafů výše (Graf 27 a Graf 28) lze říci, že mezi nejpobulárnější akce, kterých se žáci prvního stupně základní školy Městečko Trnávka někdy účastnili, patří Pout'ová zábava (dívky: 84,21 %; 32, chlapci: 66,67 %; 22) Pálení čarodějnic (dívky: 68,42 %; 26, chlapci: 78,79 %; 26), Předvánoční jarmark (dívky: 65,79 %; 25, chlapci: 57,58 %; 19) a Dětský den na zřícenině hradu Cimburk (dívky: 73,68 %; 28, chlapci: 66,67 %; 22).

Trnfestu a Dýňobraní se zúčastnili obě pohlaví skoro vyrovnaně. To se však nedá říci o Noci s Andersonem (spaní v knihovně) a Ježíškově vánoční dílně. Noci s Andersonem se někdy v minulosti zúčastnilo 31,58 % dívek (12) a pouze 6,06 % chlapců (2). Přisuzujeme to tomu, že i přesto, že četba ve volném čase není nikterak oblíbená, dívky čtou přece o něco více než chlapci. Také Ježíškovy vánoční dílny se v minulosti účastnilo více dívek (42,11 %; 16) než chlapců (24,24 %; 8). Na této akci děti tvoří vlastnoručně dárky pro nejbližší, kreslí, malují a vyrábí, a tak se není čemu divit, že tato akce přitahuje více dívky než chlapce. Sportovního odpoledne se pro změnu účastnilo o něco více chlapců (48,48 %; 16) než dívek (36,84 %, 14).

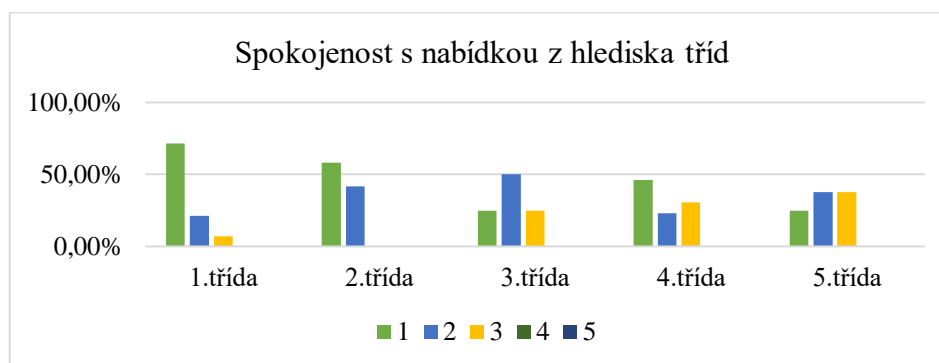
Otázka č. 13: Jsi spokojený/spokojená s nabídkou volnočasových aktivit v Městečku Trnávce? Zakroužkuj míru tvojí spokojenosti na škále.

Tabulka 8 Škála spokojenosti s nabídkou volnočasových aktivit

Naprostο spokojený/á	Spíše spokojený/á	Nevím, nedokážu posoudit	Spíše nespokojený/á	Naprostο nespokojený/á
1	2	3	4	5

Graf 29 Spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit (dle pohlaví)

Graf 30 Spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit (dle tříd)

Z grafů (Graf 29, Graf 30) vyplývá, že žáci jsou s nabídkou zájmových aktivit v obci Městečko Trnávka převážně spokojeni. Hodnocení 4 (spíše nespokojený/á) a hodnocení 5 (naprostο nespokojený/á) neuvedl žádný z žáků.

Z hlediska pohlaví uvedlo 47,37 % dívek (18) a 39,39 % chlapců (13), že jsou s nabídkou naprostο spokojeni, dalších 36,84 % dívek (14) a 33,33 % chlapců (11) uvedlo, že jsou

s nabídkou spíše spokojeni a 15,79 % dívek (6) a 27,27 % chlapců (9) uvedlo, že situaci nedokážou posoudit.

Z hlediska jednotlivých tříd je v první třídě naprosto spokojeno s nabídkou 71,43 % žáků (10) (dívky: 35,71 %; 5, chlapci: 35,71 %; 5), spíše spokojeno 21,43 % žáků (3) (dívky: 14,29 %; 2, chlapci: 7,14 %; 1), možnost, že nedokáže situaci posoudit, zvolil jeden žák (chlapec: 7,14 %; 1).

Ve druhé třídě je s nabídkou naprosto spokojeno 58,33 % žáků (7) (dívky: 41,67 %; 5, chlapci: 16,67 %; 2), spíše spokojeno je 41,67 % žáků (5) (dívky: 16,67 %; 2, chlapci: 25 %, 3).

Ve třetí třídě je s nabídkou naprosto spokojeno 25 % žáků (4) (dívky: 6,25 %; 1, chlapci: 18,75 %; 3), spíše spokojeno je 50 % žáků (8) (dívky: 31,25 %; 5, chlapci: 18,75 %; 3), možnost, že neví, nedokážou posoudit, zvolilo 25 % žáků (4) (dívky: 12,50 %; 2, chlapci: 12,50 %, 2).

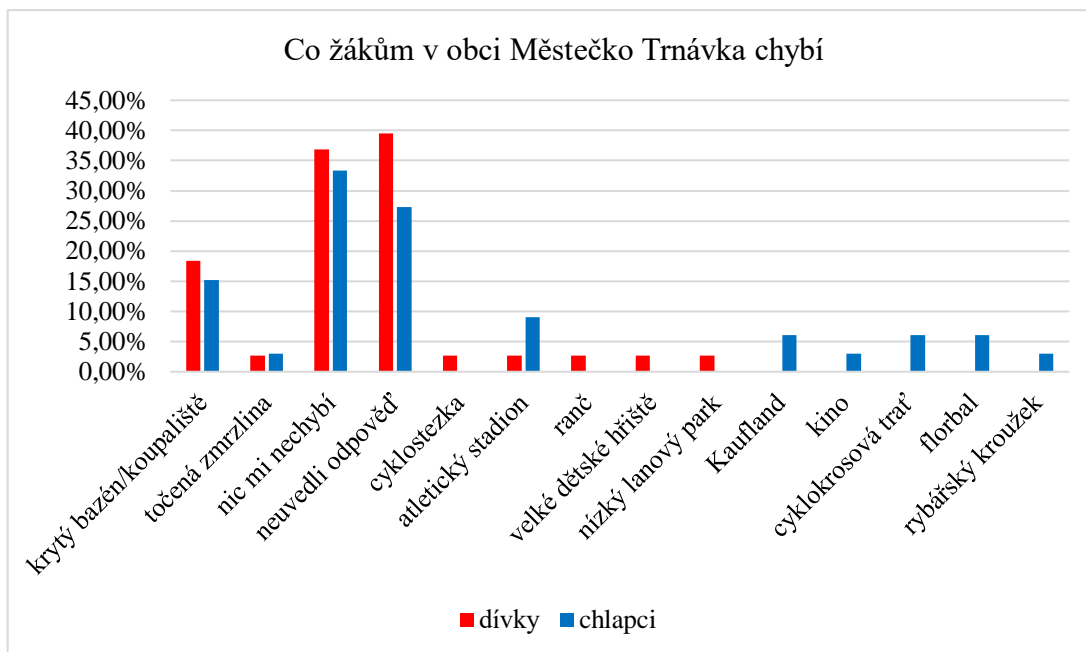
Ve čtvrté třídě je s nabídkou naprosto spokojeno 46,15 % žáků (6) (dívky: 30,77 %; 4, chlapci: 15,38 %; 2), spíše spokojeno 23,08 % žáků (3) (dívky: 15,38 %; 2, chlapci: 7,69 %; 1). 30,77 % žáků (4) uvedlo, že tuto skutečnost nedokážou posoudit, neví (dívky: 7,69 %; 1, chlapci: 23,08 %; 3).

V páté třídě je s nabídkou naprosto spokojeno 25 % žáků (4) (dívky: 18,75 %; 3, chlapci: 6,25 %; 1), spíše spokojeno je 37,50 % žáků (6) (dívky: 18,75 %; 3, chlapci: 18,75 %; 3) a situaci nedokáže posoudit 37,50 % žáků (6) (dívky: 18,75 %; 3, chlapci: 18,75 %; 3).

Hodnocení žáků 3.-5. třídy základní školy je již kritičtější než hodnocení žáků 1. a 2. třídy základní školy. Lze to přisuzovat tomu, že starší žáci mají již větší očekávání, postupně se přestávají spokojovat s tím, co je, ale mají už určité představy o tom, co by mohlo být jinak.

Otázka č. 13: Co ti v Městečku Trnávce chybí, co bys uvítal/a?

Žáci měli u této otevřené otázky sami vypsát, co jim v obci chybí. U této otázky si vystačíme s grafem z hlediska pohlaví. V následujícím grafu (Graf 31) jsou tyto náměty z hlediska pohlaví znázorněny.

Graf 31 Co žákům v obci Městečko Trnávka chybí (dle pohlaví)

Jak je z grafu (Graf 31) výše patrné, nejčastěji buď žáci napsali, že jim nic nechybí, že jsou spokojeni (dívky: 36,84 %; 14, chlapci: 33,33 %; 11) nebo nevedli žádnou odpověď (dívky: 39,47 %; 15, chlapci: 27,27 %; 9). Krytý bazén/koupaliště by uvítalo 18,42 % dívek (7) a 15,15 % chlapců (5). Poté jsou odpovědi ojedinělé.

7.5 Shrnutí výsledků a diskuze

Hlavním cílem bakalářské práce bylo popsat, jakým způsobem tráví děti prvního stupně základní školy Městečko Trnávka svůj volný čas a zjistit, jak sami žáci aktivity ve svém volném čase hodnotí. Od tohoto hlavního cíle bylo vytyčeno také devět dílčích cílů.

V první a druhé otázce jsme z dotazníkového šetření zjistili, do jakého ročníku respondenti chodí, a jakého jsou pohlaví. Tyto údaje poté byli zásadní pro další otázky z dotazníkového šetření. Respondenti se skládali celkem z 38 dívek a 33 chlapců.

Ve třetí otázce jsme zjistili, s kým žáci prvního stupně základní školy Městečko Trnávka tráví svůj volný čas nejraději. Žáci tak tráví svůj volný čas nejraději se svými rodiči. Potvrdilo se nám také, že žáci páté třídy jsou již poněkud kritičtější a jejich hodnocení bylo tedy mnohem pestřejší než u žáků první třídy. Trávení volného času s prarodiči bylo také proměnlivější, myslíme si, že je to z psychologického hlediska dáno mezigeneračními rozdíly.

Ve čtvrté otázce dotazníkového šetření jsme zjistili, že někteří žáci pocítují nedostatek volného času. V porovnání se závěrečnou prací od Bubníkové (2017, s. 30) však můžeme říci, že se jedná o poloviční počet žáků. Zjistili jsme, že hlavním důvodem jsou školní povinnosti a výpomoc při chodu domácnosti. Nicméně jako důvod se objevilo také tvrzení, že je to dáno přemírou zájmových kroužků. To je z hlediska vývoje nežádoucí, jelikož dítě vnímá poté tyto volnočasové aktivity jako nechtěné zlo, přitom by při těchto aktivitách mělo dítě pocítovat radost a uspokojení.

Pátá otázka se zabývala činnostmi, které žáci dělají nejčastěji ve svém volném čase. Potěšitelné bylo především zjištění, že většina žáků nemá volný přístup k internetu. Také to, že polovina žáků ve svém volném čase sportuje, považujeme z hlediska vývoje za velmi žádoucí. Nejčastěji pak žáci volili, že jsou s kamarády venku, což bylo zjištění očekávatelné, jelikož skupina vrstevníků právě v tomto věkovém období nabývá na důležitosti a děti vytváří první party. Bubníková (2017, s. 31) ve své práci sice pokládá otázku „Jak si představuješ ideálně strávený volný čas?“, nicméně z jejího výzkumu vzešlo zjištění, že je to taktéž volný čas ve společnosti kamarádů. Potvrdilo se nám také, že dívky ve svém volném čase něco tvoří, chlapci zase sledují častěji videa na internetu.

V šesté otázce jsme zjišťovali, jakým sportům a pohybovým aktivitám se žáci věnují v létě a zimě. Zjistili jsme, že se žáci v létě chodí nejčastěji koupat a jezdí na kole. Radost jsme měli ze zjištění, že i dnešní generace dětí hraje hry jako je skákání panáka, cukr, káva, limonáda či „hoňkoschovku“. Chlapce přitahuje také parkour a dívky zase jízda na koni. V zimě žáci nejčastěji sáňkují, ve velké oblibě je však také lyžování. Zajímavé bylo zjištění, že chlapci často psali, že se v zimě koulují a stavějí iglú. Zde se projevuje preference hry chlapců v otevřeném prostoru.

Sedmá otázka zjišťovala, která zařízení žáci v obci Městečko Trnávka navštěvují a čemu se v nich věnují. Měli poté každý kroužek ohodnotit ještě známkou jako ve škole (1 – nejlepší, 5 – nejhorší). Zjistili jsme, že nejčastěji navštěvované zařízení je školní družina. Z dotazníkového šetření jsme zjistili, že ostatní zařízení jsou žáky navštěvovány taktéž. Příjemné bylo zjištění, že všichni žáci první třídy chodí do minimálně jednoho kroužku, který nabízí některé z volnočasových zařízení. Nejčastěji se pak jedná o kroužky nabízené v rámci školní družiny. Také zjištění, že pouze 10 žáků nenavštěvuje žádný kroužek v obci Městečko Trnávka je uspokojivé. Hodnocení kroužků pak bylo převážně kladné. Negativně žáci hodnotili hlavně doučování matematiky a českého jazyka, což je pochopitelné. Jedná se o mimoškolní

výchovu, kdy lze předpokládat, že pokud by doučování žáci nepotřebovali, tak by pravděpodobně doučování nenavštěvovali.

V osmé a deváté otázce jsme zjistili, že někteří žáci dojíždí za zájmovými kroužky do okolních obcí. Konkrétně 18 žáků, z toho 13 dívek a 5 chlapců. Zajímavé bylo zjištění, že 4 dívky dojíždějí do dvou kroužků mimo obec Městečko Trnávka. Žáci pak dojíždějí nejčastěji do kroužků tělovýchovného, sportovního a esteticko-výchovného charakteru. Kroužky žáci hodnotili převážně známkou 1. Jedna dívka hodnotila oba kroužky, do kterých dojíždí známkou 5, je tedy zřejmé, že výběr kroužků nebyl v její kompetenci.

Desátá otázka nám odpověděla na to, co má vliv při výběru kroužku u žáků prvního stupně základní školy Městečko Trnávka. Zjistili jsme, že většina žáků si kroužek vybrali sami a baví je. Toto zjištění je potěšitelné, jelikož, když děti nejsou do kroužku nuceni, má to vliv na rozvoj volných a charakterových vlastností, které mohou být v budoucím životě, pracovním či osobním důležité pro jejich úspěšné začlenění. Někteří žáci však volili pod vlivem rodičů a kamarádů. Konkrétně pod vlivem rodičů volilo některý kroužek 8 žáků a pod vlivem kamarádů 4 žáci. Pokud je dítě do kroužku nuceno, může dojít k tomu, že dítě začne lhát a na místo docházení do kroužku se bude toulat po venku, a tím pak může dojít k rozvoji nežádoucího chování.

U jedenácté otázky jsme zjistili, že skoro polovina žáků se účastní v období prázdnin táborů. Větší účasti se dostává tábora příměstskému, kdy můžeme předpokládat, že se jedná o příměstský tábor, který pořádá z. s. Trnka. Radost nám udělalo zjištění, že čtyři žáci prvního stupně základní školy uvedli, že se účastní jak tábora příměstského, tak pobytového.

Ve dvanácté otázce jsme zjistili, že účast na akcích, které pořádá obec, místní spolky a kluby je poměrně hojná. Tyto akce jsou prostředkem pro vytváření občanské pospolitosti a sounáležitosti, proto to vnímáme jako pozitivní zjištění. Nejčastěji žáci uváděli, že se zúčastnili Pouťové zábavy, Pálení čarodějnic a Dětského dne na zřícenině hradu Cimburk.

Třináctá otázka zjišťovala, zda jsou žáci s nabídkou volnočasových aktivit v obci spokojeni. Spokojenost měli vyjádřit na škále (1 = naprosto spokojený/á, 5 = naprosto nespokojený/á). Žádný z žáků nevedl, že je s nabídkou nespokojený. Může to být dáno tím, že ačkoliv se jedná o malé městečko, nabídka je dostatečně pestrá a pro většinu žáků zatím dostačující.

Ve čtrnácté otázce mohli žáci napsat, co jim v obci chybí. U této otázky většina žáků nenapsala nic, nebo napsali, že jim nic nechybí. Ně kterým žákům chybí bazén či koupaliště. Překvapila nás však odpověď jednoho prvňáčka, který uvedl, že by uvítal rybářský kroužek. Úsměvná byla odpověď dvou chlapců z páté třídy, kteří uvedli, že by uvítali v obci Kaufland.

Závěr

Bakalářská práce byla zaměřená na trávení volného času žáků prvního stupně základní školy Městečka Trnávky. V teoretické části jsme se zabývali pojmy spojenými s volným časem, které byly klíčové pro téma této práce. Také jsme popsali obec Městečko Trnávku, organizace a spolky, které v obci působí. V praktické části jsme analyzovali data, která jsme zjistili za pomoci dotazníkového šetření.

Městečko Trnávka je sice malá obec, ale díky místní škole a neziskovým organizacím je nabídka pro smysluplné trávení volného času dětí poměrně solidní. Zjistili jsme, že většina dětí dochází do nějakého kroužku, který tyto organizace nabízejí. Někteří žáci dojíždějí za zájmovou činností do okolních obcí. Tato zjištění jsou uspokojivá, jelikož žáci nezažívají nudu a v zájmovém kroužku mohou dosáhnout úspěchu a seberealizovat se.

Obec a místní organizace zaštiťují celou řadu událostí, kterých se většina žáků také někdy zúčastnila. Konají se zde tradiční akce jako je Pálení čarodějnic, Pout'ová zábava, ale také Dýňobraní, Ježíškova vánoční dílna, nebo Trnfest. Kulturních a společenských událostí je tedy v obci dost a děti o nich vědí a navštěvují je.

Většině žáků v obci nic nechybí, nicméně pár tipů se objevilo. Děti by si přáli v obci velké dětské hřiště, lanový park, cyklokrosovou trať, kroužek florbalu, točenou zmrzlinu, ranč, cyklostezku, bazén a kroužek florbalu. Těmito přáními se může obec Městečko Trnávka do budoucna inspirovat, a některé z těchto přání zrealizovat.

Na závěr se nebojíme říci, že nejvíce rozdílů shledáváme z věkového hlediska. S rostoucím věkem jsou žáci kritičtější a mají větší očekávání. Proto si myslíme, že by bylo zajímavé pokračovat v této práci a zaměřit se také na trávení volného času žáků druhého stupně základní školy Městečko Trnávka. Myslíme si, že by výzkum přinesl zajímavé výsledky, které by si zasloužili srovnání s výsledky této práce, a tak by se nám potvrdilo či vyvrátilo tvrzení rostoucí kritičnosti a zájmové diferenciaci spojené s rostoucím věkem žáků.

Použitá literatura a prameny

BENDL, Stanislav. *Vychovatelství: učebnice teoretických základů oboru*. Praha: Grada, 2015. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4248-9.

BLÍŽKOVSKÝ, Bohumír. *Systémová pedagogika pro studium a tvůrčí praxi*. Ostrava: Amosium Servis, 1992. Amosium servis pedagogům. ISBN 80-85498-18-9.

ČÁP, Jan. *Psychologie výchovy a vyučování*. Praha: Karolinum, 1993. ISBN 80-7066-534-3.

DRAPELA, Victor J. *Přehled teorií osobnosti*. 2. opr. vyd. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-251-3.

HÁJEK, Bedřich. *Děti, vedoucí, volný čas*. Praha: IDM MŠMT, 2004. ISBN 80-86784-06-1.

HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času*. Vyd. 2., aktualiz. [i.e. 3. vyd.]. Praha: Portál, 2011.

HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.

KNOTOVÁ, Dana. *Úvod do sociální pedagogiky: studijní texty pro studenty oboru sociální pedagogika*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN 978-80-210-7077-6.

KRATOCHVÍLOVÁ, Emília. *Pedagogika volného času: výchova v čase mimo vyučování v pedagogické teorii a v praxi*. Bratislava: Vydavateľstvo UK, 2004. ISBN 80-223-1930-9.

KRAUS, Blahoslav a Věra POLÁČKOVÁ. *Člověk - prostředí - výchova: k otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-7315-004-2.

KRAUS, Blahoslav. *Sociální pedagogika: studijní opora pro předmět Sociální pedagogika ve studijním oboru Sociální patologie a prevence*. Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové, 2014.

KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-383-3.

LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9.

MATĚJČEK, Zdeněk. *Co, kdy a jak ve výchově dětí*. Vyd. 6. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0519-7.

- NĚMEC, Jiří. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času pro doplňující pedagogické studium*. Brno: Paido, 2002. ISBN 80-7315-012-3.
- PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014. ISBN 978-80-7290-666-6.
- PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. Vyd. 3., aktualiz. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-711-6.
- PROCHÁZKA, Miroslav. *Sociální pedagogika*. Praha: Grada, 2012. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-3470-5.
- PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 7., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0403-9.
- PŘADKA, Milan, Dana KNOTOVÁ a Jarmila FALTÝSKOVÁ. *Kapitoly ze sociální pedagogiky*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2004. ISBN 80-210-3469-6.
- PŘADKA, Milan. *Vybrané problémy vztahu výchovy a prostředí*. Brno: Univerzita J.E. Purkyně, 1983.
- SPOUSTA, Vladimír. *Teoretické základy výchovy ve volném čase: Úvod do studia pedagogiky volného času*. Brno: Vydavatelství Masarykovy univerzity, 1994.
- ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, Jitka. *Přehled vývojové psychologie*. 3., upr. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. ISBN 978-80-244-2433-0.
- THOROVÁ, Kateřina. *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0714-6.
- VÁGNEROVÁ, Marie. *Kognitivní a sociální psychologie žáka základní školy*. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0181-8.
- VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vyd. 2., dopl. a přeprac. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2153-1.
- WROCZYŃSKI, Ryszard. *Sociálna pedagogika*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1968.

Internetové zdroje

Městečko Trnávka. O obci. *Městečko Trnávka* [online]. [cit. 10.02.2020]. Dostupné z: <http://www.mtrnavka.cz/o-obci/>

Místopisy. *Městečko Trnávka* [online]. ©2020. [cit. 22.02.2020]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/8264/mestecko-trnavka/pocet-obyvatel/>

Základní škola Městečko Trnávka: O nás. *Základní škola Městečko Trnávka* [online]. Městečko Trnávka, ©2012 [cit. 10.02.2020]. Dostupné z: <https://www.zsmtrnavka.cz/o-nas/>

Základní škola Městečko Trnávka: SRPŠ. *Základní škola Městečko Trnávka* [online]. Městečko Trnávka, ©2012 [cit. 11.02.2020]. Dostupné z: <https://www.zsmtrnavka.cz/srps/>

Další zdroje

BUBNÍKOVÁ, Jana. *Pohled žáků prvního stupně základní školy na volný čas*. Olomouc, 2017. Závěrečná písemná práce. Univerzita Palackého, Program celoživotního vzdělávání, Pedagogické studium vychovatelů. Vedoucí práce Mgr. Pavla VYHNÁLKOVÁ PhD.

HENSL Robin, 2020, Interview s předsedou klubu TJ Sokol Městečko Trnávka, Městečko Trnávka 12.2.

NEUBAUEROVÁ, Michaela, 2020, Interview s vedoucí trenérkou sboru, Městečko Trnávka, 28.2.

SELINGEROVÁ Zdeňka, 2020. Interview se zakladatelkou z. s. Trnka, Městečko Trnávka 12.2. 2020

STENZLOVÁ Jitka, 2020, Interview s knihovnicí, Městečko Trnávka 12.2.

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání: „Škola pro každého, škola pro všechny“. Městečko Trnávka: ZŠ Městečko Trnávka, 2017. Dokument je dostupný v kanceláři u zástupce ředitele ZŠ Městečko Trnávka.

Seznam grafů

Graf 1 Pohlaví žáků.....	35
Graf 2 Počet žáků v jednotlivých třídách	36
Graf 3 Volný čas s jednotlivými osobami a jeho hodnocení žáky.....	37
Graf 4 Hodnocení volného času s jednotlivými osobami (1. třída).....	38
Graf 5 Hodnocení volného času s jednotlivými osobami (5. třída)	38
Graf 6 Máš dostatek volného času?	39
Graf 7 Nejčastěji vykonávané činnosti ve volném čase	40
Graf 8 Volnočasové činnosti z hlediska pohlaví	41
Graf 9 Sportovní a pohybové aktivity z hlediska pohlaví (léto).....	43
Graf 10 Sportovní a pohybové aktivity (léto).....	44
Graf 11 Sportovní a pohybové aktivity z hlediska pohlaví (zima).....	45
Graf 12 Sportovní a pohybové aktivity (zima).....	45
Graf 13 Návštěvnost volnočasových zařízení z hlediska tříd.....	46
Graf 14 Návštěvnost volnočasových zařízení v obci žáky.....	47
Graf 15 Návštěvnost kroužků v obci z hlediska pohlaví.....	47
Graf 16 Návštěvnost kroužků v obci z hlediska tříd.....	48
Graf 17 Hodnocení kroužků žáky	48
Graf 18 Dojíždění do kroužků mimo obec Městečko Trnávka	50
Graf 19 Žáci dojíždějící do kroužků (dle pohlaví).....	50
Graf 20 Dojíždění do kroužků mimo obec Městečko Trnávka (z hlediska tříd).....	51
Graf 21 Počet kroužků mimo obec Městečko Trnávka.....	51
Graf 22 Zaměření zájmových kroužků (mimo obec Městečko Trnávka)	52
Graf 23 Hodnocení kroužků žáky (mimo obec Městečko Trnávka).....	53
Graf 24 Výběr zájmového kroužku pod vlivem rodičů/kamarádů	54
Graf 25 Účast na táborech z hlediska pohlaví	55
Graf 26 Účast na táborech z hlediska tříd	55
Graf 27 Návštěvnost událostí/akcí pořádaných v obci Městečko Trnávka (dle pohlaví)	56
Graf 28 Návštěvnost událostí/akcí pořádaných v obci Městečko Trnávka (dle tříd)	57
Graf 29 Spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit (dle pohlaví)	58
Graf 30 Spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit (dle tříd).....	58
Graf 31 Co žákům v obci Městečko Trnávka chybí (dle pohlaví).....	60

Seznam tabulek

Tabulka 1 Počet obyvatel Městečko Trnávka k 1.1.2020	27
Tabulka 2 Pohlaví respondentů	34
Tabulka 3 Školní ročník respondentů	35
Tabulka 4 Příčiny nedostatku volného času u žáků.....	39
Tabulka 5 Nejčastěji vykonávané činnosti ve volném čase (dívky).....	42
Tabulka 6 Nejčastěji vykonávané činnosti ve volném čase (chlapci)	42
Tabulka 7 Dojíždění do kroužků mimo Městečko Trnávku	53
Tabulka 8 Škála spokojenosti s nabídkou volnočasových aktivit	58

Seznam příloh

Příloha č. 1 Dotazník – Trávení volného času žáků prvního stupně základní školy v obci
Městečko Trnávka

Příloha č. 1 Dotazník – Trávení volného času žáků prvního stupně základní školy v obci Městečko Trnávka

Mílí žáci, jsem studentkou oboru Vychovatelství na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Tento dotazník slouží pro účely mé bakalářské práce a je zaměřen na téma „Možnosti trávení volného času žáků prvního stupně základní školy v rámci obce Městečko Trnávka.“ Týká se tedy vašeho volného času, jakým činností se věnujete, jaká zařízení navštěvujete atd. Není nutné, abyste se podepisovali, protože dotazník je anonymní. Děkuji za spolupráci.

Denisa Nečasánková

Pokyny k vyplnění dotazníku:

- Odpovědi zaškrtněte křížkem, nebo je doplňte

---

1. Jaké je tvoje pohlaví?

Dívka

Chlapec

2. Do jaké třídy chodíš?

1. třídy

2. třídy

3. třídy

4. třídy

5. třídy

3. Ohodnoť známkou jako ve škole 1-5, jak moc rád/a s těmito osobami trávíš volný čas.

Sám/sama .....

S prarodiči .....

S kamarády .....

Se sourozenci .....

S rodiči .....

Trávíš svůj volný čas s někým jiným? Uveď, s kým a oznámkuj, jak moc rád/a.....

4. Myslíš si, že máš dostatek volného času? (Pokud uvedeš, že „ne“, uveď důvod)

Ano

Ne .....

5. Jaké činnosti děláš ve volném čase nejčastěji (zaškrtni 5 činností):

☐ Hraju hry na počítači/tabletu/telefonu	☐ Jsem s kamarády venku
☐ Čtu knihy	☐ Hraju si a povídám s rodinou
☐ Sportuji	☐ Chodím do kroužků
☐ Dívám se na televizi	☐ Poslouchám hudbu
☐ Nudím se	☐ Hraji si doma s hračkami
☐ Tvořím, kreslím, vyrábím	☐ Starám se o domácího mazlíčka
☐ Sleduji videa na internetu	☐ Brouzdám na internetu
☐ Děláš jiné činnosti? (doplň)	

.....

6. Jakým sportům se věnuješ ve volném čase v létě a v zimě? Uveď do tabulky ke každému ročnímu období maximálně 3 sporty.

V létě	1.	2.	3.
V zimě	1.	2.	3.

7. Označ zařízení, která navštěvuješ ve svém volném čase v Městečku Trnávce, dopiš za ně, do jakého kroužku tam chodíš, co tam děláš a ohodnot' každý kroužek známkou 1-5 jako ve škole.

Školní družina

.....
.....
.....
.....
.....

Z.S. Trnka Městečko Trnávka

.....
.....
.....
.....
.....

Sbor dobrovolných hasičů

.....
.....
.....
.....
.....

TJ Sokol Městečko Trnávka

.....
.....
.....
.....
.....

8. Dojíždíš do jiné obce na nějaký kroužek?

ano ne

9. Pokud tvá odpověď na předchozí otázku byla „ano“, napiš, kam dojíždíš, jaké aktivity se tam věnuješ a ohodnot' každý kroužek známkou 1-5 jako ve škole.

.....
.....
.....
.....
.....

10. Vypiš, které kroužky:

- sis vybral sám/sama a baví tě

.....
.....

- ti vybrali rodiče, ale tebe nebaví

.....
.....

- navštěvuješ, protože tam chodí kamarádi

.....
.....

11. Jezdíš o prázdninách na tábory?

- Ano – pobytový (se spaním)
 Ano – příměstský (odpoledne se jde domů)
 Ne

12. Zúčastnil/a ses někdy některých z níže uvedených akcí v Městečku Trnávce? Zaškrtni kterých.

- Pout'ová zábava
 Pálení čarodějnic
 Trnfest
 Dýňobraní
 Předvánoční jarmark
 Kácení májky
 Noc s Andersonem (spaní v knihovně)
 Ježíškova vánoční dílna
 Dětský den na zřícenině hradu Cimburk
 Sportovní odpoledne
 Jiné? Doplň

.....
.....
.....

13. Jsi spokojený/spokojená s nabídkou volnočasových aktivit v Městečku Trnávce? Zakroužkuj míru tvój spokojenosti na škále.

Naprosto spokojený/á	Spíše spokojený/á	Nevím, nedokážu posoudit	Spíše nespokojený/á	Naprosto nespokojený/á
1	2	3	4	5

14. Co ti v Městečku Trnávce chybí, co bys uvítal/uvítala?

.....

.....

.....

.....

Anotace

Jméno a příjmení:	Denisa Nečasánková
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	Mgr. Pavla Vyhnálková, Ph.D.
Rok obhajoby:	2020

Název práce:	Trávení volného času žáků prvního stupně základní školy v Městečku Trnávce
Název v angličtině:	Spending of a leisure time of children from the primary level of elementary school in Městečko Trnávka
Anotace práce:	Bakalářská práce zjišťuje způsob trávení volného času dětí prvního stupně na základní škole Městečko Trnávka. Teoretická část se zabývá obecnými poznatky a pojmy jako je volný čas, vývojové období mladšího školáka, výchova ve volném čase, přirozené prostředí. Praktická část popisuje obec Městečko Trnávka, dále se týká výzkumného šetření a výsledků, které byly zjištěny.
Klíčová slova:	dítě mladšího školního věku, volný čas, sociální prostředí, zájmové činnosti, volnočasová zařízení, volný čas v obci Městečko Trnávka
Anotace v angličtině:	The Bachelor Thesis deals with spending of a leisure time of children from the primary level of elementary school in Městečko Trnávka. The theoretical part deals with general knowledge and concepts such as leisure time, developmental period of

	younger school age children, leisure time education, natural environment. The practical part describes the town Městečko Trnávka. It also concerns the research investigation and the results that were found out.
Klíčová slova v angličtině:	younger school age child, leisure time, social environment, activities in leisure time, leisure time facilities, leisure time in town Městečko Trnávka
Přílohy vázané v práci:	Příloha č.1 Dotazník – Trávení volného času žáků prvního stupně základní školy v obci Městečko Trnávka
Rozsah práce:	70 stran
Jazyk práce:	Český